

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК LVII

ЛИСТОПАД

Ч. 11

Виходить раз у місяць
видає
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Неприбуткова організація
Засновник Українського Музею в Нью-Йорку

Головний редактор — **Ірена Чабан**
Редактор англomовної частини — **Тамара Стадниченко**

Редакційна колегія:

Ірина Куровицька — (з уряду) — Голова Союзу Українок Америки
Марта Богачевська-Хом'як
Любов Волинець
Іванна Ганкевич
Анна-Галія Горбач
Іванна Рожанковська
Ярослава Рубель — (з уряду) — прес. реф. Головної Управи
Марта Тарнавська

Адреса редакції: 108 Second Avenue
New York, NY 10003
Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672

Річна передплата в США
Для членів СУА \$ 25.00
Для інших передплатників \$ 30.00
Поодинокое число \$ 3.00
В країнах поза межами США US \$ 40.00

Адміністратор: **М. Оріся Яцусь**
Тел./Факс: (732) 441-9377

OUR LIFE

VOL. LVII

NOVEMBER

№ 11

Published by
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
Non-profit organization
Founders of *The Ukrainian Museum in New York, N.Y.*

Editor-in-Chief — **Irena Chaban**
English Editor — **Tamara Stadychenko**

Contributing Editors:

Iryna Kurowyckyj — UNWLA Inc. President
Martha Bohachevsky Chomiak
Lubow Wolynets
Iwanna Hankewych
Anna-Halia Horbach
Iwanna Rozankowskyj
Jaroslawa Rubel — UNWLA Inc. Press Chair
Marta Tarnawsky

Editorial Office: 108 Second Avenue
New York, NY 10003
Tel.: (212) 674-5508 Fax: (212) 254-2672

Annual subscription in the USA for UNWLA members \$ 25.00
Annual subscription in the USA for other subscribers..... \$ 30.00
Annual subscription in countries other
than USA..... \$ 40.00 US currency
Single copy \$ 3.00

Business administrator: **M. O. Jacus**
Tel./Fax: (732) 441-9377

ЗМІСТ

Г. Меріям-Лужницький. Із листів о. Андрея Шептицького до матері	1
Павло Тичина. Листя падає	1
Кім Науменко. Христина	1
Антоніна Листопад. Кожна мить кришталева	4
Марта Тарнавська. Жадоба слави, або здійснена мрія Марії Башкірцевої	5
Стефанія Павлишин. Талант і серце віддані Україні	10
Калейдоскоп подій	11
Гарасим Маковський. Працею возвеличували себе	12
Our Life	
Iryna Kurowyckyj. From the desk of the President	14
Letter from Governor Ryan	15
Virlana Tkacz. A Visit to Utoropy... ..	16
Olha Trytyak. The Immigration History Research Center ..	19
Ihor Magun. An Ounce of Prevention	20
Голова СУА Ірина Куровицька	21
На честь 75-літнього ювілею	22
Калина Драгомирецька. Вплив бібліотеки на інтелектуальний розвиток дитини	22
Діяльність округ і відділів	24
Добродійство	29
Нашим дітям	34
Смачного	36

Ілюстрації Дарії Науко.
Illustrations by Daria Naumko.

На обкладинці: *Христина — дружина полковника Романа Сушка. (ЦХИДК. Ф 308, оп. 7, д. 545)**

Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів, статей. Згідно з журналістичною практикою, не подається копій, що були поміщені чи переслані до інших видань.

Незамовлених матеріалів редакція не повертає, а також не веде листування з приводу невикористаних матеріалів.

Редакція застерігає за собою право скорочувати матеріали і виправляти мову. Статті, підписані прізвищем чи псевдонімом автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

Передруки і переклади матеріалів з "Нашого Життя" дозволені за поданням джерела.

На адресі, поміщеній на журналі, є зазначено, доки заплачена передплата.

Усі редакційні матеріали просимо пересилати на адресу редакції, з поміткою "редакторів".

Кошти вироблення кліше покривають дописувачі.

Дописи просимо писати виразно, через два інтервали, зокрема чітко імена і прізвища поданих осіб.

Редакція приймає за домовленням, тел.: 1-212-674-5508.

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National Women's League of America, Inc., 108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003 ISSN 0740-0225

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. (USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to "OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 2000 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed by *Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011*
Tel.: (973) 772-2166 Fax: (973) 772-1963 e-mail: *computopr@aol.com*

Будучність наша не є в перетворенні того, що є, а в дальшій будові на тих основах, що були колись покладені тривко й розумно. Ці фундаменти, ця структура може і довго була залишена, дальша будова була занедбана, бо ми багато-пребагато втратили з нашого колишнього культурного дорібку. Але фундаменти є здорові й міцні і не маємо причини класти нових, у дальшому розвитку маємо на чому опертися і в нашій праці можемо напевно числити на великий успіх.

*Г. Меріям-Лужницький – Дванадцять листів
о.Андрея Шептицького до матері / лист 11/.*

Листя падає –
осінь листопадує.
По доріжці на 'дній ніжці
вітер...

ПАВЛО ТИЧИНА

Світлила Таня Д'Авіньйон.

ЖІНОЧІ ПОРТРЕТИ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ

КИМ НАУМЕНКО

ХРИСТИНА

Життєвий шлях активного учасника українських визвольних змагань першої половини ХХ століття полковника Романа Сушка вже давно відомий широкому загалу. Та лише недавно розсекречені фонди архівів Києва і Москви допомогли дізнатися про долю його дружини Христини, яка заслуговує на увагу і пошану.

Улітку 1920 р. на землях правобережної України продовжувало палахкотіти полум'я війни. Затиснута в районі Проскурова (тепер Хмельницький), Армія Української Народної Республіки завзято билася з набагато більшими силами військ більшовицької Росії. На початку червня українські війська перейшли в контр-наступ. У ході запеклих боїв січовики славно-звісного корпусу Євгена Коновальця відкинули ворога на Староконстантинів і захопили кілька ешелонів, зокрема санітарний поїзд. Саме тоді й

звела доля 26-літнього полковника Романа Сушка з медсестрою більшовицького санітарного поїзду Христиною.

Вона народилася у Києві 9 вересня 1894 р. в родині міщанина Скачковського. Після закінчення клясичної гімназії виїхала до Москви і з 1914 р. студіювала на медичному факультеті університету. У розпалі світової війни патріотично настроєна дівчина добровільно виїхала на Південно-Західний фронт і працювала медсестрою військового шпиталю. Вродлива, з аристо-

* Центр хранения исторических документальных коллекций. Фонд 308, описание 7, дело 545.

Центр із збереження історичних документальних колекцій у Москві (колишній особливий архів НКВД). Архів був захоплений у вересні 1939 р. в селі Кути біля Коломиї під час втечі польського уряду до Румунії (із звітлення командувача українського фронту маршала Тимошенка наприкінці 1939 р.). Публікується вперше.

кратичними манерами, вона подобалася полковникові князю Довгорукому. На його щирі почуття відповіла взаємністю. В одному із службових документів Христина писала, що 1916 р. вони побралися, а 26 березня 1917 р. вона народила дочку, яку назвали Світланою. На цьому й закінчилася її служба в російській армії. Вихувла й росила дитину вдома у Києві.

Невдовзі доля завдала молодій жінці першого удару: на початку лютого 1918 р. до міста увірвалися більшовицькі загони Муравйова, який офіційним наказом віддав своїм головорізам на поталу Київ на три дні. Жертвами червоного терору стало близько п'яти тисяч осіб, серед них чоловік Христини. Червоноармійці розстріляли митрополита Володимира, міністра освіти Володимира Науменка, сотні офіцерів. Вбивали усіх, хто говорив українською мовою. (Колишній член Реввійськради М. Муралов у спогадах писав, що був свідком доповіді Муравйова про українські справи Леніну, який заходився сміхом).

То були часи, коли влада у Києві мінялася з калейдоскопічною швидкістю. У березні з німцями повернулася Центральна Рада, а вже у квітні її скинув гетьман Скоропадський. Восени бруківкою вулиць міста пройшли під синьо-жовтими прапорами війська Директорії, (до речі, серед них січовики Романа Сушка), а взимку знову увірвалися червоні полки. Важкі умови життя змусили Христину повернутися до праці у військовому шпиталі, звідки її скерували до фронтового санітарного поїзду сестрою милосердя. Дитину взяла з собою.

Навесні 1919 р. більшовицькі війська розгорнули навальний наступ на усьому Правобережжі. Українська армія відходила, огризачись дошкульними контрударами. Один з них завдав січовий корпус Коновальця. Отоді-то й захопили бійці полковника Сушка на полустанку під Староконстантиновом санітарний поїзд. Після бою командир оглянув трофеї й полонених, серед яких йому запала в серце Христина. Вона першою відгукнулася на пропозицію молодого статного полковника перейти на службу до української армії і була зарахована лікарем його бойової групи. Звичайно, що молоді, красиві душею і тілом Роман і Христина закохалися й невдовзі побралися.

Подружжя пройшло через напружені кровопролитні бої на більшовицькому і денікінському фронтах. У одному з них Христина була

Роман Сушко. 1919 р.

важко поранена в ногу, але не залишала бригаду, лікувалася в санітарному поїзді. Її ім'я січовики завжди згадували з вдячністю і пошаною.

Восени 1919 р. Армія УНР змушена була покинути Батьківщину й опинилася в Польщі, де була роззброєна та інтернована. Бригада Сушка розмістилася у таборі Ланцуті. Вояки жили в бараках, оточених колючим дротом, без права вільного виходу. Нарівні з рядовими козаками у важких побутових умовах перебував і полковник Сушко із сім'єю. До того ж Христина внаслідок поранення все ще ходила на милицях. Там, у Ланцуті, 2 квітня 1920 р. народилася друга донька Неля.

У ті дні унаслідок українсько-польської угоди про військовий союз і спільну боротьбу проти Москви за визволення України в Ланцуті розпочалося формування 6-ї Січової дивізії, і одну з її бригад очолив полковник Сушко. Вже у квітні дивізія воювала на більшовицькому фронті. Христина з малолітніми дітьми залишалася у таборі. Напевно, її молитвами чоловік, перебувши запеклі бої, зокрема Замостем, де січовики зупинили й відкинули Кінну армію Будьонного, повернувся живим. Його бригаду розмістили у таборі Александрові Куявському біля Торуня, куди наприкінці 1920 р. він забрав сім'ю.

Знову життя за дротом. Нестатки і складні побутові умови. Але українські вояки повні надії на краще. Полковник готував своїх бійців до нових звитяг за визволення України. Обтяжена сімейними клопотами, Христина у званні поручника виконує обов'язки бригадного лікаря, входить до складу комітету з упорядкування військового цвинтаря. (До речі, він зберігся до наших часів, а 1993 р., реставрований,

набрав величного вигляду). У жовтні 1921 р. Христина знову виряджала чоловіка на фронт. Він очолив бригаду в армії генерала Тютюнника, яка у листопаді здійснила Другий зимовий похід на охоплену повстанським рухом Україну. Героїчний рейд закінчився невдачею. Саме тоді червоні розстріляли під Базаром 359 полонених українських вояків. Рештки армії повернулися до Польщі й з ними важко хворий полковник Сушко.

Документи 6-ї Січової дивізії, які зберігаються в одному з київських архівів, свідчать, що протягом 1922-1923 рр. Христина посідала посаду дивізійного лікаря у таборі Щипйорно поблизу Каліша. Водночас брала участь у громадському житті: була засновником і головою правління таборової філії Української спілки військових інвалідів, членом проводу Союзу Українок, знаходила час для занять на курсах англійської мови.

Зауважмо, що побутові умови таборового життя не були сприятливими для сімейного життя. З двома малими дітьми та молодшою сестрою Христини Ліною подружжя Сушків мешкали у невеличкій кімнаті в закутку стрілецького бараку. Постійно зазнавали нестатків. Все це негативно відбивалося на моральному кліматі сім'ї. На початку травня 1922 р. при спробі потайком покинути табір трагічно загинув фронтовий приятель Сушка і його гість полковник Юрко Отмарштайн. Недруги кинули підозру на Сушка. До того ж не склалися відносини полковника з командуванням табору. Отож, наприкінці 1922 р. Христина знову прощалася з чоловіком. Він нелегально покинув Польщу й перебрався до Чехословаччини, де відновив тісні стосунки з Є. Коновальцем – головою Української Військової Організації і увійшов до її проводу. Водночас студював право у Празькому університеті.

Сім'ю збирав частинами. Навесні 1923 р. друзі переправили до Праги дочку Світлану. Христина з Неллею прибула лише у квітні 1925р. Важко з'ясувати, чому так сталося, що саме ці два роки розлуки виявилися для подружжя фатальними. Сім'я розпалася. Христина забрала дітей і виїхала до Швейцарії. Розпочалася нова доба у її житті, наповнена карколомними змінами...

Під час спільної з німецьким вермахтом стратегічної операції з розгрому і поділу Польщі

у вересні 1939 р. частини Червоної армії захопили архів Другого управління польського Генштабу, так званої “Двуйки”. Більше півстоліття він знаходився у недоступному Особливому архіві НКВД в Москві й лише недавно відкритий для дослідників. Серед його таємних фондів несподівано вдалося виявити досить солідне досье Христини Сушкової, з якого стало відомо про її дальшу долю.

8 листопада 1932 р. керівництво “Двуйки” поставило своєму агенту в Празі “Олеку” термінове завдання: знайти прибулу до Чехословаччини Христину Сушковою і встановити нагляд за її діяльністю. Отож, із січня наступного року до Варшави стали регулярно надходити звідомлення, які свідчать, що польська контррозвідка серйозно цікавилася жінкою і пильно стежила за кожним її кроком. Згідно з ними, після розриву шлюбу Христина вийшла заміж за працівника італійського посольства у Празі й отримала паспорт на ім'я Кристини-Ліліан Мангері (при цьому зменшила вік на 5 років) та італійське громадянство. До 1932 р. з дітьми мешкала у маєтку чоловіка в м.Таорміні на о.Сіцилії. Коли чоловік помер, залишила Італію й прибула до Праги. Поселилася в родині колишнього військовика Армії УНР, віддала дочку Світлану на виховання до кляштору Урсулинок і влаштувалася на роботу. У донесеннях зверталася увага на те, що Христина встановила й підтримувала зв'язок із полковником Сушком, який мешкав у Відні й регулярно отримувала від нього кошти на утримання дітей.

Виникає питання, що примусило “Двуйку” взяти під пильний нагляд Христину? Адже її досье містить звідомлення кількох агентів, зокрема “Олека”, “Варяга”, “Оляфа”. Напевно в першу чергу її активна діяльність. Згідно зі звідомленнями, перебуваючи у Празі, вона спілкувалася з колишніми вояками своєї 6-ї Січової дивізії Армії УНР, а також офіцерами російської армії та чеського Генерального штабу, провадила жваве листування. Усі агенти відзначали її вродливість, аристократизм, знання кількох європейських мов, вміння нав'язати контакти з оточенням. Та, головне, поляків турбували її численні поїздки до Женеви, Львова, Відня (коли мешкала у 1936-1937 рр. у Братіславі, часто їздила туди автом). Зважаючи на те, що у Женеві з 1930 до 1937 р. перебував полковник Коновалець з проводом ОУН, у

Львові – його Крайова Екзекутива, а у Відні група керівників організації на чолі з Романом Сушком, в одному із звітів “Двуйки” на початку 1935 р. стверджувалося, що Христина Сушкова-Мангері “є працівником в організації Коновальця”. На жаль, поки що не виявлено документального підтвердження висновку польської контррозвідки, але у всіх діях Христини того періоду присутня певна спрямованість і закономірність.

Як свідчать звідомлення агентури, літо 1935 р. вона провела з дочками у своєму маєтку на Сіцилії, а після повернення замешкала в Братиславі. У липні-серпні 1937 р. лікувалася у Швейцарії: давалися взнаки фронтові рани.

Між тим, на Європу насувалися грозові хмари. У березні 1938 р. Гітлер приєднав до Німеччини Австрію, у жовтні – Судетську область Чехословаччини. Під його тиском Прага оголосила автономію Словаччини. Готувалася повна окупація нацистами Чехії. Того драма-

тичного року за особистим завданням Сталіна більшовицький терорист Павло Судоплатов у Роттердамі вбив голову ОУН Євгена Коновальця. Материнські почуття Христини, піклування про дітей продиктували їй рішення залишити небезпечні терени. Останнє повідомлення про неї наголошувало, що вона, ймовірно, виїхала до Італії.

Напевно, там і загубилися сліди українки, яка у вирі жорстоких воєн і важких випробувань зуміла вистояти, стійко боротися з ударами долі, виростити дітей і спричинитися до великої справи – боротьби за волю України.

Полковник Роман Сушко трагічно загинув за нез’ясованих обставин у Львові в січні 1944 р. і похований на меморіальному Личаківському цвинтарі.

*Кім Науменко – науковий співробітник
Інституту українознавства Національної Академії
Наук України*

АНТОНІНА ЛИСТОПАД

Кожна мить...

Кожна мить кришталева.
Дзвенить наче дзвін!
І торкається серця обпечене серце.
Йде щасливий листок до весни на поклін.
І синиця на скелі виспівує скерцо.

Кожна мить кришталева. Висока луна
Переходить від неї в глибини правічні.
І так легко упасти в безодню без дна.
І так легко злетіти. У зорянім січні!

Кожна мить кришталева. Щоднини нова,
Постаріє під вечір. Осколками вежі!
Золотими серпами пожнуть слова
І впадуть, наче яблука, в західні межі!

Кожна мить кришталева. Зійде і впаде
Там, де фенікс викрешує знаки дорожні.
А на обрії знову – лошатко руде
І спіймати його ми ніколи не зможем.

Кожна мить кришталева, мов чара і чар!
Кому – промінь медів,
кому шклянка цикути.
Є у душах буденних святковий пожар,
На дзвіницю до нього прийдеш спалахнути.

Кожна мить кришталева. На гранях роси
Заблищить. Защемить. І усе переможе!
Може вічністю стати
І лезом коси,
Що тебе покладе у прокрустове ложе.

Кожна мить кришталева!
Забули про це,
Бо не мармур вона! Розчиняється в глині
І розбитися може, мов райське яйце
Від пекучого слова
І доторку тіні
Кожна
Мить
Кришталева...

Жадоба слави, або здійснена мрія МАРІЇ БАШКІРЦЕВОЇ

Марія Башкірцева прожила на світі всього 23 роки.* Не була вона ні великою маляркою, ні великим поетом, не була ні принцесою, ні куртизанкою, не вславилася ні еротичними пригодами, ні сенсаційною скандалісткою. Але, хоч померла в Парижі, вдалі від своєї рідної Полтавщини, більше як сто років тому, вона і до сьогодні викликає зацікавлення в Європі і в Америці, а у висліді — це, напевно, найславніша в світі уродженка української землі. Недавно, шукаючи в університетській бібліотеці Іллінойського університету в Урбані за потрібною мені книжкою, я відкрила, що книжки, присвячені Марії Башкірцевій — різними мовами, різних авторів, — займають у цій багатій славістичними матеріалами бібліотеці не менше як півтори полиці!

Чому завдячує своєю славою ця дивна дівчина? Була вона багатообіцяючою маляркою і залишила мистецьку спадщину (малюнки, рисунки, скульптуру), яку ще сьогодні можна знайти в музеях Парижу і Ніцци, Амстердаму і Београду, Санкт-Петербурга і Чикаго. Проте не малярство принесло їй світову славу. Славу приніс їй феноменальний щоденник, що його писала вона від дванадцятого року свого життя, який був опублікований вперше після її смерті 1887 року в Парижі. Щоденник, писаний французькою мовою, зразу ж звернув на себе увагу літераторів і звичайних читачів, зацікавив особою Марії Башкірцевої критиків і письменників. Одним із перших відгукнувся на щоденник Вільям Гледстон, визначний державний муж і чотирикратьний прем'єр-міністр Англії, який назвав його “книжкою без паралель”, а Марію Башкірцеву — “правдивим генієм, одним із тих, що народжуються раз або двічі на одне покоління” (William Ewart Gladstone, “Journal de Marie Bashkirtseff”. *Nineteenth Century*, 1989, t. 126, s. 602). Увага такого критика промостила щоденникові дальшу славу. Щоденник почали перекладати на інші мови; вже 1890 року появилось англomовне видання, спершу в Англії, потім у США. Видання це

викликало сенсацію на книжковому ринку і стало бестселлером на обох континентах. Згодом дослідники почали досліджувати тих 84 оригінальних рукописних зошитів щоденника, що зберігаються в Національній бібліотеці Франції; почали появлятися нові, поширені і нецензуровані його версії, видавці зацікавилися і почали видавати, крім щоденника, також листи Марії Башкірцевої. Біографи почали писати про неї книги і дослідження. Одним із перших її біографів був Альберік Кагюе, який вже 1926 року видав книжку французькою мовою “Муся; або життя і смерть Марії Башкірцевої” (Alberic Cahuet: *Moussia, ou la vie et la mort de Marie Bashkirtseff*. Paris: Fasquelle, 1926), три роки пізніше ця книжка появилася в англійському перекладі у Нью-Йорку. Писали про Марію Башкірцеву і досліджували її щоденник та

листування французи, англійці, американці, еспанці, німці, чехи, росіяни, угорці... Були серед цих дослідників також українці: Дмитро Донцов [“Зв'язана слава”, *Літературно-науковий вістник*, 1925, кн. 1], Марія Качмарська [*Марія Башкірцева*. Прага, 1927], Ірина Книш (“Слава Марії Башкірцев” в кн. *Три ровесниці*. Вінніпег, 1960), Михайло Слабошпицький [*Марія Башкірцева*: роман-есе. Київ: Дніпро, 1987]. Існують, крім англійського, також німецький, еспанський, угорський, російський, чеський (а може й інші) переклади щоденника; українського перекладу, наскільки мені відомо, поки що немає, хоч таким виданням напевно можна було б зацікавити французьке посольство в Києві. Про те, що зацікавлення щоденником Марії Башкірцевої не гасне і по сьогодні, свідчить факт, що недавно в Німеччині, в університеті Марбург, Сабіна Войгт захистила на цю тему докторську дисертацію, яка 1997 року появилася окремою книжкою [Sabine Voigt. *Die Tagebücher der Marie Bashkirtseff von 1877-1884*. Dortmund: Ebersbach, 1997], [*I am the most interesting book of all: the diary of Marie Bashkirtseff / translated*

by Phyllis Howard Kenberger. San Francisco: Chronicle Books, 1997]. В бібліотеках США, згідно із комп'ютеризованим каталогом мережі RLIN, зареєстровано понад сто різних видань щоденника і листів Марії Башкірцевої і не меншу кількість різних видань про неї. У Франції пару років тому заходом товариства, що називає себе “Колом приятелів Марії Башкірцевої”, почали видавати факсимільне видання оригінального щоденника, який зберігається в Національній бібліотеці Франції: вже вийшло декілька томів за редакцією Жінет Апостолеску. [Marie Bashkirtseff: *Mon journal: texte integral*. Transcrit par Ginette Aposyolescu]. В Ніцці є вулиця Марії Башкірцевої і фонтан, названий її іменем, а в музеї — не тільки кілька її власних малюнків, з автопортретом включно, але й портрети самої Марії, роблені іншими малярами і скульпторами; в Парижі, на цвинтарі Пассі, де Марія Башкірцева похована, є велика каплиця з візантійською банею і православним хрестом — гробівець-пам'ятник, внутрі якої велика незакінчена її картина, і музейний закуток — відтворення її мистецької майстерні. Для відзначення сторіччя смерті Марії Башкірцевої в Парижі 1984 року видали срібну медаль роботи мистця Одетти Тісон-Мішель.

Хто була Марія Башкірцева? Народилась 24 листопада 1858 року* в Гавронцях, біля Полтави. Батько — Констянтин Башкірцев, син генерала, поміщик, згодом обраний на голову (“предводителя”) полтавського дворянства. Мати — Марія Бабаніна із давнього дворянського роду з домішкою татарської крові. (“Баба Ніна”, каже Марія Башкірцева, це слова татарської мови). Два заможні землевласницькі роди України з хуторами, маєтками і селами недавніх кріпаків. Констянтин Башкірцев любив балі, полювання та любовні розваги поза подружжям; молода пані Башкірцева, проживши в Гавронцях всього пару літ, одного разу забрала маленьких дітей Павла і Мусю та й повернулася до батьківського маєтку Бабаніних — Черняхівки. Подружжя не розійшлося назавжди, але жило відтоді в сепарації. Марія Бабаніна-Башкірцева разом із недавно повдовілою сестрою Софією** Романовою, батьком вдівцем — Мусиним дідом, Єгором** Бабаніним, його лікарем-поляком Луціяном Валіцким, дітьми Павлом і Мусею та небогою — братовою донькою Діною виїхала цілим почтом за кордон. Жили спочатку у Відні, в Баден-Бадені, в Женеві. А тоді на довший час поселилися в Ніцці, у віллі на фешенебельній надморській “англійській променаді”. Тут 12-літня* Марія Башкірцева починає 1873 року писати свій щоденник. Згодом родина переноситься до Парижа. З Франції Марія Башкірцева їздить у подорожі до Англії, Італії, Німеччини, Іспанії, кілька разів відвідує і Україну. Вчилася вона у приватних вчителів; спочатку хотіла бути співачкою, але втратила голос, тоді вирішила

стати маляркою і почала вчитися у мистецькій Академії Жуліана. Мала певні успіхи, її праці пару разів були прийняті для офіційної виставки у паризькому Сальоні, здобула відзначення, звернула на себе увагу — але не була найбільш обдарованою маляркою цієї школи і під кінець життя почала усвідомлювати собі обмеження свого таланту. А була Марія Башкірцева великою мегаломанкою — від дитинства переслідувала її жадоба слави, хотіла бути королевою, жінкою визначного якогось чоловіка, великою співачкою, великою маляркою і для слави готова була посвятити все інше. Ця жадоба слави щиро, з великою дозою безпосередності і жіночости, віддзеркалена в її щоденнику. Бо щоденник цей — не сентиментальні зітхання пересічної доростаючої панянки, що концентрує свою увагу на баялах, кавалерах, одягах і любовних пригодах, але це справді унікальний документ психологічного та інтелектуального зростання молодій дівчині, що переростає свій час і своє оточення.

Щоб могли зрозуміти й оцінити цю непересічну індивідуальність, треба пізнати тон і стиль життя її найближчого довкілля. Ось Марія на візиті у Гавронцях в серпні 1876 року: стоїть на балконі і захоплюється краєвидом: напроти — червоний будинок і літній будиночок, справа — пагорб із церквою серед дерев і родинним гробівцем, зліва — ріка, поля, дерева аж до обрїю, і двір, що немов мале містечко, і все це, подумати тільки, — каже Марія — наше, все це належить нам, включно із 60-ма особами служби...*** (с. 197). Або ось полювання в 1882 році, що в ньому крім панів і їх гостей, бере участь 400 селян і яке приносить у здобич 15 вовків і одного лиса і кінчається вечіркою у семи великих сальонах та феєрверками, що несподівано спричиняють пожежу, запаливши критий стріхою курник (с. 562)... Або ось під час подорожі 1881 р. обїд на 15 осіб у садку-ресторані готелю в Полтаві, де до обїду приграють замовлені музиканти і співає спеціально спроваджений жіночий хор (с. 475)... Або новорічна вечірка в домі Бабаніних-Башкірцевих у Парижі в січні 1882 року, що на неї розіслано 250 запрошень і що про неї пізніше пише паризька преса, називаючи молоду Марію Башкірцеву однією із найкращих жінок російської імперії... (с. 520). В цій родині найзаможнішою особою є тітка Софія Романова — вона завжди щедра супроти Марії, взагалі Марія пише часто про свої “дві мамі”. Ось їдуть вони оглянути якусь ювелірну виставку: Марії особливо подобаються два діаманти, але вони коштують 25,000 франків. Марія каже: “Якби я вийшла заміж за мільонера, я хотіла б мати таку брошку...” І наступного ранку їй приносять ці діаманти у дарунку... (с. 570). Марія замовляє свої сукні у фешенебельних домах паризької моди Ворт і Лаферієр і, коли їде відвідувати батька на Пол-

тавшину, то везе із собою вісім скринь свого одягу (с. 171). Має вона і постійну служницю Розалію, і чорного слугу, що його називає “Шоколадом”. На лекції до ательє Жуліяна Марія їздить повозкою, а згодом, щоб заощадити час, вона наказує привозити собі туди свій полуденок... Розпечена, розвезена батьками і тіткою, вередлива і самолюбна панська дитина, що вміє маніпулювати дорослими на свою користь, Марія певна своєї вроди і враження, яке вона робить на інших. В неї чимало поклонників, вона любить бавитися. Як кожна молода дівчина, мріє про любов і чекає на вимріяного лицаря. Ось вже на дванадцятому році вона пише у щоденнику, що вона закохана у князя Гамільтона — але це князь, вона його тільки кілька разів бачила з віддалі. Згодом, в Італії, Марія має вже справжню любовну пригоду з молодим італійцем — Піетром Антонеллі, небожем кардинала. Тут уже були справжні зустрічі в товаристві і навіть, всупереч приписам доброго тону, один поцілунок на самоті, що за нього згодом Марія робить собі докори совісті, бо це, мовляв, могло її скомпромітувати. Антонеллі може й міг був бути справжнім женихом, але, здається, був якийсь спротив, чи не зі сторони кардинала? Адже Башкірцева — не тільки чужинка, ще й православна, але теж з не зовсім певною позицією в доброму товаристві — бо ж батьки її — сепаровані, тітка Софія є об’єктом довготривалого судового процесу за родинне майно, а дядько Жорж, батько Діни, відомий гульвіса і розпусник, що має часом справу навіть з поліцією... Факт, що Марія їде в Україну, щоб довести до замирення між батьком і матір’ю і що вона все життя згадує Рим та Італію з ностальгією і захопленням, пов’язаний значною мірою із Піетром Антонеллі. Але чи любила вона його посправньому? Сама пізніше в цьому сумнівається. Були й інші поклонники, женихи чи просто залицяльники: серед них багатий землевласник Гриць Милорадович і кузен Паша Гарпиченко в Україні; флорентійський князь Александер де Лядарель, ніційський аристократ Еміль д’Одіфре, сербські князівки Олекса і Божидар Карагеоргійовичі, молдавський принц Суцо, член французького парламенту журналіст і видавець Поль де Кассаньяк, мистець-маляр Жіль Бастієн-Лепаж. Родина дуже бажає видати Марію заміж — по змозі, за багатого чоловіка, що забезпечив би їй вигідне життя і становище у суспільстві. Але такі, як Кассаньяк і Бастієн-Лепаж, що викликають у Марії подив і захоплення, не збираються з нею женитися, а інших сама вона відкидає. Марія Башкірцева за коротке своє життя не зазнала ні пристрасної любови, ні родинного щастя. До справ подружжя вона ставиться взагалі дуже раціонально, зимно і з вирахуванням: “Я згідна вийти заміж, але тільки за умов, що чоловік буде багатий, на доброму становищі, і пристійний або що це буде якийсь розумний і виз-

начний чоловік” (с. 341). Згодом, вже у більш зрілому віці, вона усвідомлює: “Я не можу сподіватися на те, що зустріну ідеального мужа, який шанував би і любив би мене і був би мені доброю парою. Славні жінки відстрашують звичайних людей, а генії є рідкістю” (с. 617).

А славною хотіла вона бути в першу чергу! “Я божеволію від думки, що я можу померти невідомою,” — пише у щоденнику (с. 443). Вона все своє життя від раннього дитинства свідомо і з повною посвятою працює для своєї слави. До своєї освіти вона ставиться більш серйозно, ніж її гувернантки. “Мені тринадцять років, — пише вона у 1873 році, — якщо я гаятиму час тепер, що з мене виросте?” (с. 7). Вона примушує себе студіювати класику, філософію, історію, читає Плутарха і Геродота, Арістофана і Гомера, вивчає англійську, німецьку, італійську мови. Російською вона володіє з дитинства, а в Гавронцях з селінами вільно порозумівається на “місцевому діалекті”, тобто українською мовою... Вирішивши стати маляркою, вона дуже серйозно починає ставитись до своїх студій мистецтва і з великою повною посвятою дисципліною працює довгими годинами в майстерні Академії Жуліяна. У грудні 1876 року вона нотує: “Я занурююсь у серйозне читання і бачу в розпачі, як мало я знаю. Здається мені, що я ніколи не знатиму всього. Я заздрю вченим чоловікам, навіть тим, що є жовті, похудлі і бридкі. Я гарячково хочу вчитися і не маю нікого, хто б мене попровадив”. (с. 246). А два роки пізніше знову пише: “Я хотіла б мати доступ... до світу літератури і науки: дивитись, слухати, вчитися...” (с. 332). Під кінець життя, вона може похвалитися власною бібліотекою, що в ній нагромадила біля семисот томів. (с. 449). Але вона хотіла б бути мужчиною, бо тоді вона могла б стати кимсь важливим: чоловіки мають вибір, тоді коли для жінок єдина кар’єра — подружжя. А Марія про себе думає, що жіночою є тільки її зовнішність, тільки обгортка (с. 335).

Її особливо хвилює становище жінки в суспільстві. “Ах, як треба жаліти жінок; чоловіки принаймні вільні. Повна незалежність у щоденному житті, свобода виходити і приходити, обідати в ресторації чи вдома, піти собі до парку Буа чи до кав’ярні; ця свобода — половина боротьби за здобуття таланту і три частини щоденного щастя. Скажете — чому ж ти, що є понадпересічною жінкою, не скористаєшся цією свободою? Це неможливо, бо жінка, що так себе визволить, якщо вона молода і гарна, це майже табу: вона стає чудною, ексцентричною, привертає до себе увагу, її осуджують, і вона у висліді менше свободна, ніж тоді, коли вона тримається цих абсурдних звичаїв,” — пише Марія в червні 1882 року (с. 536). Її зацікавлює французький рух за права жінок, вона знайомиться з його лідером Юбертін Оклер (Hubertine Auclert) і

стає — під псевдонімом Полін Орель — членом цієї організації, та навіть публікує кілька статей у їхньому офіційні “Громадянка” (La Citoyenne).

Марія взагалі цікавиться політикою. В час ближчого знайомства з Полем Кассаньяком, вона навіть буває на сесіях парламенту. Вона вважає себе аристократкою: “Вірю в раси людей, так як і в раси тварин. Шляхетні раси часто, а на початку завжди, стають шляхетними тільки через освіту, моральну і фізичну, передаючи їй наслідки від батька до сина” (с. 259). Про загрозу комуни в Росії вона пише 1874 року: “Вони хочуть знищити все: кінець цивілізації, кінець мистецтва, такого повного великих і прекрасних речей. Нічого — тільки матеріальні засоби до існування, універсальна фізична праця, і ніхто не матиме права, які не були б його заслуги, піднятися понад своїми сусідами. Вони хочуть скасувати університети і всю вищу освіту та зменшити Росію до карикатури Спарти” (с. 31). А пізніше, 1880 року, слухаючи новини про ситуацію в Росії, вона пише про поліційний нагляд, про засилання людей у Сибір, про шпигунську систему, що зорганізована так досконало, що неможливо розмовляти у власному домі, в колі найближчої родини, щоб не наразитись на донос до урядових чинників. Але засуджуючи уряд, який вважає арбітрарним і глупим, вона засуджує і соціалістів, та називає їх мерзотними злочинцями, що вбивають і грабують. “Чи не можливо було б створити чесну ліберальну партію? Бо я ненавиджу злочини соціалізму не менше, ніж злочини уряду” — пише Марія у щоденнику. (с. 425). У Франції вона вважає себе республіканкою і вірить у потребу постійної зміни і оновлення, бо тільки це робить країну свіжою і здоровою, готовою до всього, якщо в неї вистачає розумних людей. (с. 320). До простолюддя в неї відношення прихильне, але патронізуюче. Вона любить кидати солодоці громаді дітей, передягається в народний одяг і співає українських пісень із селянами, вона потрапить закотити рукави і — на показ різним знайомим — демонструвати ліплення вареників (с. 271). За теми своїх мистецьких картин вона вибирає сцени їх життя паризьких вуличних дітей, пацієнтів дитячого шпиталю, в'язнів еспанської в'язниці. Але цей мистецький демократизм зумовлений, напевно, не так політичними переконаннями, як модою натуралізму, впливами Золя, а вже зовсім певно — впливами мистця-малюра і приятеля Бастієн-Лепажо.

Марія померла від туберкульозу легенів. Перші ознаки хвороби проявилися вже 1874 року. Часті захворювання горла спричинили те, що вона не могла вчитися на співачку. Згодом вона майже повністю втратила слух і дуже це переживала. Її часті виїзди на південь (до Італії, Еспанії) були частиною лікувальної стратегії. Передчуття ранньої смерті переслідувало її все життя, — “...мені здається, що я буду вмирати. Я не можу жити. Я не

створена за звичайним зразком” (1878, с. 303). — “Я мушу зробити своє завіщення, бо відчуваю, що це не може продовжуватися” (с. 369, 1879). — “Я справді дивуюся, що я не тремчу на думку про смерть. Якщо існує інше життя, воно, напевно, краще за те, що його я вела на землі. А якщо нічого нема після смерті? Це була б додаткова причина, щоб не боятися і бажати кінця клопотам без величі, стражданням без слави” (с. 373-374). Марія має особливе ставлення до Бога і релігії. — “Молитва — найбільша потіха тим, хто не може діяти. Я молюся, але я не вірю” (с. 82). “Бог є винахід, який рятує нас від розпачі... Чи Він існує чи ні, ми абсолютно зобов'язані вірити в Нього, хіба ми зовсім щасливі, тоді можемо без нього обійтися (с. 348-349). Не можливо сказати, що я не вірю в Бога. Це залежить від того, що ми розуміємо під Богом. Якби Бог — той якого ми любимо і до якого тяжимо, справді існував — світ був би іншим. Немає Бога, який слухає мою вечірню молитву, але я молюся щовечора, всупереч своєму розуму” (с. 691). Про її ставлення до церковного істеблшменту багато що говорять її ремарки про прощу до Печерської Лаври, куди потрапила вона в липні 1881 р. з мамою, яка шукала чудесної ласки для своєї хворої дочки. Марія пише про монастирські багатства і каже: “Кажуть, що ці монахи мають мішки, повні дорогоцінних самоцвітів. Якби там не було, їх вважають такими ж багатими, як Ротшильдів. Петро Великий і Микола були позичили у них десять мільйонів рублів, і ніколи їх не повернули. Так їм і треба. Ваші монахи принаймні спомагають бідних, але наші ніколи нічого нікому не дають...” (с. 478).

Марія почуває себе самотньою серед свого родинного оточення, воно не розуміє її поривань. Ось вона хоче відвідати римський колізей, але може зробити це тільки із шапероном. А тітка каже: “Та ж ми там уже були, давай підємо до театру або на променаду!” (с. 347). І такі сцени повторюються. В Мадриді тітка плянує провести день у крамницях, а Марія тимчасом заплянувала викінчити розпочату картину (с. 509). Її нудять примітивні розмови в товаристві, плітки, гра в карти, нецікаві гості, пиятика. Найближчий приятель і повірник її — щоденник. Вона починає його для себе, але вже на самому початку в березні 1875 року пише: “Я хотіла б стати кимсь таким, чий щоденник мусив би бути інтересним для усіх” (с. 17). І вона звертається безпосередньо до уявного читача: “Читайте це і вчіться, добрі люди! Цей щоденник — це найкорисніша і найбільш повчальна з усіх книжок, що колинебудь були, або будуть написані. Це жінка з усіма своїми думками, ілюзіями, надіями, слабостями, з її чаром, смутком і радістю. Я ще не є повною жінкою, але я нею буду. Ви зможете прослідити моє життя від колиски до могили. Бо життя людини, ціле життя, без замовчувань і брехні, мусить завжди бути

великою і цікавою справою” (с. 30, 1874). “Щоденник — каже Марія — може бути надрукований тільки після моєї смерті, бо я не можу відкрити себе повністю світові за свого життя” (с. 133). 1 травня 1884 року, коли зосталося їй всього пів року життя, Марія написала передмову до свого щоденника, з думкою, очевидно, що він буде опублікований по її смерті. “Так, ясно, що я маю бажання, якщо не надію, залишитись на цій землі всіма доступними мені силами. Якщо я не помру в молодості, я маю надію вижити як великий мистець; якщо помру, я хочу, щоб мій щоденник був опублікований, що не може не викликати інтересу” (с. хххі). Майбутнім свого щоденника Марія турбувалася. Вона навіть написала низку анонімних або підписаних псевдонімами листів визначним французьким письменникам, таким, як Александер Дюма, Едмонд де Гонкур, Еміль Золя, Сілли Прюдом, Гі де Мопассан, з думкою нав’язати з ними знайомство і зацікавити їх своїм щоденником. Ці акції не увінчалися успіхом. Але сам щоденник, як ми вже знаємо, був збережений і опублікований і приніс Марії Башкірцевій велику світову славу, більшу ніж вона могла про неї мріяти. Бо щоденник цей написаний з неабияким талантом. Він відтворює живі діалоги, дає прекрасні портрети людей, майстерні описи місцевостей і подій і читається як цікавий роман. Хоч, як і можна сподіватися від щоденника, в ньому чимало повторень і суперечностей і, очевидно, віддзеркалює він змішливий інтелектуальний і психологічний стан душі молодої дівчини, яка не зачерпнула ще із глибин пристрастей любови, яка не зазнала ще радості і турбот материнства, яка не має ще досить філософської перспективи, мудрости і покори, що їх міг би принести їй довший життєвий досвід. Але в цьому щоденнику унікальний психологічний автопортрет молодої жінки-аристократки, змальований на тлі доби — другої половини 19-го сторіччя, — автопортрет, який викликає сьогодні особливе зацікавлення істориків-феміністів. Є у щоденнику також знамениті описи місць і подій, що і до сьогодні не втратили пізнавальної вартости. До найбільш майстерних таких описів у книжці належать розповіді про Толедо і Гранаду в Іспанії (с. 495-497, 507-508); про боротьбу з биками (с. 489); про величавий похорон французького державного мужа і політика Леона Гамбетти (с. 579-583), а для українського читача особливо цікавий опис Диканьки, посілости князя Сергія Кочубея на Полтавщині, вісім кілометрів від Гавронців, місця народження Марії Башкірцевої (с. 222-223).

Обов’язково треба подбати про український переклад цієї унікальної книжки! Бо авторку її знає весь світ, але найменше знають і цікавляться нею на її ж батьківщині!

ПРИМІТКИ

* Існують певні розбіжності щодо точної дати народження Марії Башкірцевої. В друкованому оповіщенні про смерть сказано, що вона прожила 23 роки. У виданнях щоденника під датою 30 серпня 1884 р., два місяці перед смертю, Марія Башкірцева каже: “Такі мрії, такі бажання, такі пляни... і померти на двадцять четвертому році свого віку, на порозі усього...” (с. 689). Але Колет Косніє, авторка нового дослідження про життя Марії Башкірцевої, твердить, що в оригінальному рукописі, авторка визначає свій вік на два роки старшим, і Косніє підозріває, що видавці, а може й родина, навмисне зменшили цю цифру, щоб підкреслити надзвичайність раннього віку авторки і невинність її ще дитячих захоплень.

** Колет Косніє подає у своїй книзі родинне дерево Башкірцевих-Бабаніних, осіб, що згадуються у щоденнику. Там тітка Марії, сестра мамина, що була заміж за Тадеєм Романовим, названа іменем Надія (Nadine). В тексті книжки всюди пізніше її називають тільки Madam Romanoff. Проте в самому щоденнику і у всіх інших доступних мені джерелах тітку цю називають — Софія. Марііного діда Бабаніна родинне це дерево називає іменем “Etienne” (Степан?), але в книжці Михайла Слабошпицького він носить ім’я Єгора.

*** Безпосередні цитати із щоденника подані за англомовним виданням 1985 року (див. “Використана література” *The Journal of Marie Bashkirtseff*) і в дужках подані посилання до сторінок цього видання.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

The Journal of Marie Bashkirtseff. Translated by Mathilde Blind. With a new introd, by Rozsilka Parker and Griselda Pollock. London: Virago Press, 1985. 716 p. illus.

Marie Bashkirtseff: Un portrait sans retouches. / Collette Cosnier. Paris: Pierre Horay, 1985. 344 p. illus.

Moussia: the Life and Death of Marie Bashkirtseff. / Alberic Cahuet. Tr. by Keene Wallis. New York: Macaulay, 1929. 300 p.

Letters of Marit Bashkirtseff. Tr. by Mary J. Serrano. New York: Cassell, 1891.

Fountains of Youth: the Life of Marie Bashkirtseff. / Dormer Creston (i. e. Dorothy Baynes). New York: E. P. Dutton, 1937. 319 p.

“Marie Bashkirtseff”. *Four Women in Pursuit of an Ideal*. / Vincent Cronin. London: Collins, 1965. p. 215-274. illus.

“Слава Марії Башкірцев”. *Три ровесниці: 1860-1960: до сторіччя народин Уляни Кравченко, Марії Башкірцев, Марії Заньковецької*. Ірина Книш. Вінніпер, 1960. с. 93-200. Ілл.

Марія Башкірцева: роман-есе. Михайло Слабошпицький. Київ: Дніпро, 1987. 233 с.

СТЕФАНІЯ ПАВЛИШИН

ТАЛАНТ І СЕРЦЕ ВІДДАНІ УКРАЇНІ

Богдана Фільц появилася у Львові у перші післявоєнні роки. Худенька дівчинка з волоссям, підстриженим майже до шкіри. Повернулася з Казахстану круглою сиротою. А перед війною мала велику родину. Не складалася легко доля Богдани. Дочка вельми заслужених для української культури батьків, засуджених радянською владою ще у 1940 році, не мала ніяких пільг, не давали їй “зеленого світла”. Та її життя може служити прикладом осягнення вершин всупереч всім перешкодам. Вона – українка, якою може гордитися наш народ.

Богдана Фільц стала відомою композиторкою і музикознавцем-вченим, автором багатьох творів, а також книжок і статей. А ще створила гарну дружню родину, разом з чоловіком – фізиком за спеціальністю, виховала двох синів. Важко зрозуміти, як встигла це все поєднувати: адже сама композиторська творчість поглинає людину цілком, а тут ще наукові дослідження – постійна кропітка праця. І ніякої допомоги, тому що виїхавши до Києва, відірвалася від сестер, з якими повернулася з Сибіру.

Та Богдані Фільц найближчою залишається Львівщина. Спершу вона навчалася у Спеціальній музичній школі 10-річці, у другій половині 1950-их років закінчила два факультети Львівської консерваторії – музикознавчий та композиторський. Останній за спеціальністю у Станіслава Людкевича, який приятелював з Фільцями ще з-перед війни, гостив їх у своїй віллі в Гребеніві.

Після завершення освіти Богдана ще три роки працювала у Львові, у тій школі, яка її випустила. Мешкала далі у родині, яка дала дівчаткам притулок – у бабусі і тети Ярослави Музики, відомої артистки-малярки. На початку 1960-их років поїхала в аспірантуру до Києва і вже звідти не повернулася. Після навчання у визначного українського композитора Левка Ревуцького її залишили на роботі у тій же Академії наук, в Інституті мистецтвознавства, фолкльору і етнографії, де вона захистила

Богдана Фільц.

кандидатську дисертацію.

Темою дослідження були хорові обробки українських народних пісень і так накреслилося коло її подальшої наукової праці, завжди спрямованої на розгляд української музики. Зрештою, обсяг її пошуків доволі широкий. Крім хорової творчості, це вокальна лірика для голосу соло, фортепіяний жанр, в останні роки також нариси про історичне минуле української музики, починаючи від 13-го століття.

Хоч Богдана Фільц опублікувала декілька книжок, багато статей у наукових збірках та періодичній пресі, найважливішою для неї завжди залишалася композиторська творчість. Два таланти були їй дані і між ними постійно точилася невидима боротьба. Богдана має осягнення в обох сферах, але ближче серцю і душі було для неї поринання у звуках. Та ще вона є доброю піаністкою. Сама виконує не тільки свої п'єси, а й Концерт для фортепіано з оркестрою.

Творчість Б.Фільц ще більш різнобічна, ніж наукова праця. Та й тут є щось її найближче, те, що їй найкраще вдається. Це музика для дітей – вокальна й інструментальна, хорова і фортепіянна. В її центрі – хорові і пісенні збірки для дітей (“Від зими до зими” на слова О. Олесья, “Люблю землю свою” до текстів українських поетів). Ці твори дуже популярні, часто виконуються, діти їх люблять. А це тому, що в них теплота, сердечність, розуміння дитячої душі, глибоке проникнення у неї.

Жіноча м'якість, ліричність притаманні Богдані Фільц однаково у житті і в творчості. Це зауважується фактично у всіх її композиціях, не

тільки у пісенних, вокальних, а й інструментальних. Серед них найбільше місце посідає фортепіяний жанр, від Концерту для фортепіано з оркестром до малих п'єс-мініатюр. Назви деяких її циклів пов'язані з карпатським фолкльором (“Закарпатські новелети”, “Лемківські варіяції” та інші). Але є також “Яворівські іграшки”, і в цьому безпосередньо відбивається прив'язаність композиторки до землі, на якій вона народилася.

Окрім творчої, наукової і виконавсько-піаністичної праці, Богдана Фільц є також активною музично-громадською діячкою. За це державних нагород їй не давали, аж вже в роки вільної України отримала премію ім. М. Лисенка та звання заслуженого діяча мистецтв.

Але Б. Фільц діє також в тому напрямку, де нагорода може бути тільки чисто духовна. З нагоди закладення фундаменту греко-католицької церкви у Києві вона створила пісню, а

відтак цикл, присвячений Діві Марії. Немало причинилася й до будови цього храму.

Нові чудові солоспіви написані нею до віршів Святослава Гординського. Тільки що вийшов новий авторський збірник “Світе тихий”, куди увійшли нові духовні твори для дитячого хору, зокрема до Богородиці Діви, а також частини з циклу “Хорові акварелі” на слова О.Олеся, твори на слова Т. Шевченка, П. Тичини та Ліни Костенко.

Працює композитор також в цілком іншому напрямку, досліджуючи історію давніх родів України. Завжди активна, дійова, сповнена енергії й бадьорости, Богдана Фільц є прикладом справжньої українки, незламної в осягненні мети.

Стефанія Павлишин – професор Львівської державної консерваторії ім.М.Лисенка, доктор мистецтво-знавства, член Спілки композиторів України.

КАЛЕЙДОСКОП ПОДІЙ

У дні святкувань Дня незалежності України 24-26 серпня багато киян та гостей столиці відвідало традиційну – цього року ювілейну, 45! – міську виставку квітів. На дніпровських кручах відвідувачів зачарували своєю витонченою красою композиції, створені руками квітниківів Центрального ботанічного саду ім. Гришка НАН України, Ботанічного саду ім. Академіка Фоміна Київського університету, різних сальонів, студій, підприємств сільського господарства, агрофірм, а також витвори аматорів. Окрім квіткових композицій, виконаних із вітчизняних та екзотичних рослин, присутнім дуже сподобалися декоративні міні-водоймища, водограї, гроти тощо. Охочі змогли також придбати насіння, розсаду, добрива, отримати потрібну консультацію.

Відповідно до Закону України “Про загальну середню освіту”, загальноосвітні школи України переходять на 12-річний термін навчання дітей. Заради цього районні у м. Києві держадміністрації та Головне управління освіти й інші установи повинні розробити і затвердити дворічну програму підготовки до переходу на новий термін навчання, провести реорганізацію дошкільних закладів освіти на школи-дитячі садки 1-го ступеня і початкові школи і т. ін.

Понад 12 тисяч дітей шкільного віку України не відвідували минулого навчального року школу – такі дані було оголошено на недавній колегії Міністерства освіти і науки України. А 413 тисяч

учнів були другорічниками – від такої неефективної практики залишення неуспішних учнів на другий рік тепер вирішено відмовитися. Відзначалося, що зростає кількість безпритульних дітей, малолітніх правопорушників.

Кияни та гості столиці з особливим зацікавленням сприйняли культурно-мистецьку акцію “Анна, Роксоляна, Марія”, яка відбулася нещодавно в Українському домі. У рамках цього унікального заходу влаштовано виставку старовинних жіночих портретів та прикрас, а також організовано поетичну виставу “Храм для двох” поетки Антонії Цвіт – це авторська імпровізація за поемою “Корона Євпраксії”.

До уваги глядачів – експонати з київських музеїв “Софії Київської”, Національного художнього та Київського музею російського мистецтва, і з музейних збірок інших міст.

Особливу увагу відвідувачів привернули унікальний портрет Роксоляни роботи невідомого маляра XVIII століття, привезений з Львівського історичного музею, цікаві експонати Національного етнографічного музею “Переяслав”, музеїв Полтави та Вінниці, а також Львівської картинної галереї та Національного музею у Львові. З-поміж жіночих портретів шляхтянок та відомих і невідомих вродливиць вирізнялися ікони з фондів Національного художнього музею – “Зачаття Богородиці”, “Богоматір – нев’янучий цвіт”, “Богоматір з немовлям”.

ПРАЦЕЮ ВОЗВЕЛИЧУВАЛИ СЕБЕ

(Закінчення)

Тепер хочу трохи розказати про вечорниці і весілля — про наші подільські традиції, що трималися з давніх-давен. Коли в родині підростала дівчина, починалося її дівування, — хлопці приходили на вечорниці. Якщо в родині було кілька дівчат, хлопці приходили тільки до найстаршої. Навіть якщо якумось парубкові подобалася молодша, — вона мусіла сидіти на печі, щоб її не було й видно. Як смеркне, дівчина не могла сама виходити на вулицю — лише з батьками, або братами. Вечорниці в нашому селі відбувалися двічі на тиждень — у вівторок і в четвер. Тоді хлопці ватагами ходили по хатах, де жили дівчата на виданні, не затримуючись у кожній хаті довше, як хвилин 20. Дівування починалося десь у 15 років, але якщо дівчина не виходила заміж до 20-21 року, то її вважали старою дівкою, і її батьки цим журилися. Якщо ж батьки зауважать, що їхня дочка з якимсь хлопцем затримується на порозі довше, вони починають розпитувати, наскільки це в них серйозно. Тоді хлопець просить готуватися до весілля. Підготовка до шлюбу триває коло півроку. Але перш за все батьки молодого посилають до дівчини старостів. Як дівчина вже засватана, тоді батьки молодої і молодого сходяться, щоб обговорити весільні видатки і яке буде придане. Весілля готують окремо в хаті молодого і в хаті молодої, бо кожен кличе своїх родичів. Після заручин молодша сестра молодої може йти на вечорниці, а старшу готують до весілля.

Перед весіллям треба було дуже багато працювати. Напікали короваїв, готували вінки, варили студенець, борщ і багато різних страв. Весілля було довге. Починалося воно в четвер з вінкоплетення. Дружби молодого і чотири боярини з родини молодої збиралися десь по обіді і йшли до лісу по барвінок, а як смеркне, вибрана заміжня жінка — весільна Матка — разом з молодою запрошували дівчат плести вінок. При цьому вони дуже гарно співали. Якщо молодий був заможний, то наймав музик, щоб дівчата по вінкоплетенні могли забавитися. У п'ятницю молода в звичайному віночку йшла по селі запрошувати гостей на весілля. Ті, до кого вона приходила, давали молодій прядиво. Дружки допомагали нести прядиво, бо часом назбирували так до сотні пасем. Для молодої це дуже важливо, бо з того вона починає своє життя як господиня. На другий день гості сходяться вже зранку, щоб трохи погуляти, а потім близько полудня вбирали молоду у вінок, і вона з дружками йшла по селі вдруге просити на весілля. При цьому треба дуже пильнувати, щоб не пропустити когось із тих, до кого приходила в п'ятницю, бо ті люди могли образитися до смерті на молоду, казали: "Вчора прийшла, бо прядива хотіла!" Такий був звичай.

Молода пара у весільному одязі. Село Гермаківка, Борщівський район, Тернопільська обл., 14 вересня, 1939 р.

У суботу йшли гості до молодої. При цьому чоловіки несли по дві хлібини, а жінки — борошно. Забавлялися цілу ніч, а вранці йшли на домовлену годину до церкви. Туди ж приходив молодий з друзями, і священник давав молодим шлюб. Коли молоді виходили після шлюбу з церкви, люди стояли на вулиці і молода підходила до них та роздавала грудки цукру. Так робили в наших сторонах — у Борщеві, в Копичинцях, у Гусятині, в Скалі...

Удома сідали за стіл, обідали, забавлялися, щось вигадували. Наприклад, ставили горня з водою на лопату, якою саджають хліб до печі, і подавали гостям пити. Але так, щоб вода не розлилася, бо інакше обмовлятимуть, глузуватимуть. Придумували різні кумедії. Молодий приїжджав по молоду, а вона нахилила голову на стіл, двоє названих братів накривали їй голову фатою — молодий мусів ставити пляшку горілки. Коли молодий віз молоду до іншого села, їм перекопували дорогу, рихтували місток, маскували фосу. Молодий їхав на першому возі і перекидався. Щоб їхати далі, — знову мусів ставити хлопцям пляшку горілки. Весілля — це добре продумана, складна справа, призначена для благословіння молодих і для веселощів. Люди мого села вмели тяжко працювати і вмели веселитися. Я все пам'ятаю з

*Весільна група. Село Гермаківка, Борцівський район,
Тернопільська обл., 7 листопада, 1929 р.*

життя людей у нашому селі. Пам'ятаю веселі речі, пам'ятаю й сумні. Мені прикро і тяжко згадувати, як жили бідні люди. У селі Гермаківка було дуже багато бідних людей. Були люди, що мали по одному-півтора морґа землі. Це дуже мало. Люди не знали, що на такому полі садити, — чи картоплю, чи кукурудзу. Фабрик у селі не було, люди не мали, де заробити гроші. Вирощували сади, плекали бджоли, доглядали худобу, але без землі не могли прожити, Земля — як доля: хто її не мав, той усе життя поневірявся. Я з дитинства пізнав біду, бачив несправедливість. Сам пережив багато і досі маю гіркі спогади.

Скажімо, якщо хлопець був бідний, то хоч би який був роботящий, гарний, а мусів шукати до пари таку дівчину, якій би батьки дали більше поля. А скільки горя зазнавали бідні дівчата! Часто вони не мали ні полотна, ні вишитих сорочок. Мені прикро згадувати, як бідні дівчата, що не мали вишитої сорочки, не йшли в неділю до церкви, а молилися в лісі, чи сиділи коло хати на призьбі. Групувалися й хлопці — багаті з багатими, бідні з бідними. А ще було так: якщо хлопець з іншого села приставав у зяті, то й його, і дітей називали зайдами.

Старші парубки влаштовували в селі забори. У неділю наймали музик, ставили невеликі лавки, щоб на них сідали дівчата. Хлопці платили за музику і запрошували дівчат до танців. Хто не платив, той не міг танцювати. Дівчина не могла відмовити парубкові, який запросив її до танцю. Якщо вона йшла танцювати з іншим, зачиналася бійка, яка могла тривати аж до понеділка. Часто конфліктували багаті з бідними. Той поділ, особливо серед молоді, мене дуже турбував. На все життя я зненавидів тих, хто кривдив інших людей.

Особливо прикро мені згадувати, як проходили в селі похорони — погребки померлих. Це для

мене пекучий біль. Коли помирав багач, то дзвонили у великий дзвін, а коли бідняк, — у малий. Як дзвонив великий дзвін, то в селі говорили: умер багач, буде калач. Коли ж дзвонив малий дзвін, то говорили “шанті-дранті”. Як ховали багача, то на катафалку були і верені, і подушки, під час похорону співали “Вічная пам'ять”, виносили з церкви чотири великі свічки, патерицю, великий хрест і 16 чорних хоругов. До хоругов прив'язували хустини. Ті, що несли хоругви, після похорону брали собі ті хустини на пам'ять. Коли везли на цвинтар бідну людину, родина якої не мала грошей, то несли пару хоругов або й жодної. Мені боляче згадувати, як мого діда везли без нічого. Були випадки, що зовсім бідних людей ховали навіть без священика.

Пам'ятаю такий випадок. Один великий багач зачинив у коморі свою стареньку маму на 4 місяці і не давав їй їсти. А коли мама померла, то він влаштував їй дуже пишний похорон.

Життя моєї родини було дуже тяжке, мені довелося багато вистраждати ще з дитячих років і матеріально, і морально. Історію своєї родини я записав, бо вона цікава і повчальна.

Дехто соромиться розповідати правду про життя односельчан. Люди мали тяжке життя, але своєю працею вони вмiли возвеличувати себе і боролися за кращу долю. У них завжди був незбагнений потяг до краси, до правди і добра.

Люблю своє рідне село і вірю в його кращу долю!

Гарасим Маковський (зліва) на відкритті меморіальної дошки М. Грушевському. Фотографія з архіву УМ в Нью-Йорку.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

Vol. LVII

NOVEMBER 2000

Editor: TAMARA STADNYCHENKO

FROM THE DESK OF THE PRESIDENT

Dear Members of the UNWLA, Inc., readers of *Our Life*, generous patrons and supporters of our work!

The UNWLA's 75th anniversary celebrations commemorated by the Regional Councils are coming to an end. The Presidents of the Regional Councils and the Chairs of the 75th Anniversary Celebration Committees worked hard to make the year long celebration festive and interesting. Today we thank them for all their efforts in making their respective events so successful.

Members of the Ukrainian Community, with their attendance at the various Regional celebrations, showed the UNWLA that they hold us in high esteem and support our programs and projects, especially the "Milk and Roll" program we recently created for the youngest school children in Ukraine. The UNWLA National Board and all UNWLA members thank you from the bottom of our hearts for your generous contributions.

At this time, we would like to invite you to our year end 75th Anniversary Gala Celebration Banquet and Conference which will take place in Washington, D.C. It is appropriate that the final celebration of this important anniversary be held in Washington, because it was in Washington that the spark was lit in Ukrainian women to form an independent organization here in the United States. The women who initiated this idea were delegates to the quinquennial meeting of the International Council of Women which was held in 1925.

The National Council of Women of Ukraine had become a member of the ICW in 1920, the year the ICW conference was held in Oslo, Norway. In 1925, Ukrainian women could not leave their country because of foreign occupation of their homeland, and the delegation of NCW Ukraine was represented by women from Europe and the United States: Hanna Chekalenko Keller, Olena Lotocky and Julia Jarema. It was during this ICW conference held in Washington, D.C., that Ukrainian women were notified that the Ukrainian Council would lose its membership status in the ICW because Ukraine no longer had a responsible government. The rules, laid down early in the history of the ICW, specified that all NCWs must be from independent countries.

The decision to deny the NCW Ukraine membership status in the ICW pushed Ukrainian American women to form an organization of their own and in time, to join the NCW USA and through this organization to tell the world of the suffering of the Ukrainian people under foreign rule. The concept became a reality in 1925 in New York City when an organization of five women's groups from New York and surrounding areas was created and given the name "Ukrainian National Women's League of America".

In Helsinki, Finland on July 2, 2000, the National Council of Ukraine once again took its historical place in the International Council of Women. Now Ukrainian women represent themselves in the ICW and on the international arena. One aspect of our work has been completed. We greet this momentous occasion with joy. Now the time has come for us to attend to the needs of our organization and our membership.

HAPPY THANKSGIVING

GEORGE H. RYAN
GOVERNOR

OFFICE OF THE GOVERNOR
JRTC, 100 WEST RANDOLPH, SUITE 16
CHICAGO, ILLINOIS 60601

September 20, 2000

Ms. Irena Chaban
Editor
Our Life
108 2nd Avenue
New York, NY 10003

Dear Ms. Chaban:

As Governor of the State of Illinois, I would like to congratulate your publication, "Our Life" on 56 years of serving our communities.

Illinois is comprised of many ethnic communities that join to form a great state while also maintaining their rich cultural individualities. Your publication "Our Life" serves as a vital link to the Ukrainian American community. Not only are your readers educated by its contents, but they benefit by affirming an invaluable connection to their heritage.

On behalf of the people of the State of Illinois, I commend your participation in the Ukrainian American community. The hard work that goes in to each and every publication is very much appreciated.

Sincerely,

GEORGE H. RYAN
Governor

A VISIT TO UTOROPY:

Salt, Songs, and a Wedding

by Virlana Tkacz

Dmytro Kuryshchuk, Yaryna Turianska, Virlana Tkacz, Andrea Odezhynska, reporter from "Hutsulsky kray" newspaper and Maryana Sadovska

The village of Utoropy lies between the towns of Kolomyia, an ancient trading town, and Kosiv which prides itself on being the gateway to the Carpathian Mountains. Last July a group of us spent several days in Utoropy as we traveled through the villages of Ukraine collecting material for a new show we would create with Yara Arts Group.

The artistic team on our expedition was composed of Maryana Sadovska, an actress who collected folk songs, Yaryna Turianska, an ethnomusicologist, myself and Andrea Odezhynska, a film and video director from New York. We picked Andrea up at the airport in Kyiv and drove to catch the all night train to Ivano-Frankivsk.

From Ivano-Frankivsk we drove to Utoropy with Dmytro Kuryshchuk, who wanted to introduce us to his native village. A proud son of Utoropy, Mr. Kuryshchuk was first and foremost a journalist, so our first activity in the area was an interview with the local paper in Kosiv, "Hutsulsky kray" (Hutsul land). The interview was conducted over lunch where we first tasted "banosh." This local delicacy, made of cornmeal that is cooked on fresh cream, is nothing short of heavenly.

After our interview, we returned to Utoropy to the local school where we were to meet our host family. The school walls were lined with children's art projects. There were displays dedicated to fairy tales, space and various holidays, as well as a fantastically shaped natural wood piece the children had found. A

special exhibit was dedicated to "Smerichka," the school's renowned folk ensemble, which was celebrating its 40th anniversary. I was particularly taken with one of the art projects. A child had cut a village house and various characters out of a single piece of sheet metal. The characters included a soldier and death, a bride and groom, a couple of gypsies, an old man and a baba. The devil sat on the roof next to the moon. I assumed these were the worldly characters from the Christmas *vertep*. Later I learned that these were the characters of a more ancient tradition called Malanka. Obviously, a lot of love and care held this school together, because there were also signs that the school could use some serious financial support.

We were delighted to learn that our host for the next three days was to be Maria Lasiychuk, the director of the school. We drove to her home up the hill and off the main road. Past the second stream that trickled across the dirt road we saw an orchard, a prancing horse, drying haystacks and a well-kept home. Mrs. Lasiychuk informed us that she had arranged a busy schedule for us. That evening, as an introduction to the area, we were to meet the village elders who knew the oldest songs and tales.

In the meantime, there were other things to see and do. We drove to a part of the village the locals call the "Bania." This is where natural brine bubbles up in Utoropy. For centuries it was boiled in the "banias" till the water evaporated and the salt could be

"Vechernytsi" in Utoropy

gathered. The salt industry was one of the oldest industries in Ukraine and for a long time it was one of the most important. It first emerged in this area, which for centuries was the main salt-producing region of medieval Ukraine. Today there are few traces of the famous Utoropy salt industry. The salt works had brought great riches to the various magnates and officials involved in the trade, but the Austrian government had a monopoly on salt. It closed the works in Utoropy in 1786 and they never reopened. However, to this day village people boil the local brine to get salt for home use. We were each given a cup of salt as a memento from Utoropy.

The meeting with the village elders that evening took place at the Bilenchuk home. We hauled our bags from the car and assembled our recording equipment. There was a significant amount of it, but we were soon ready for the village elders who were gathering outside. Maryana talked with some of the older women, while I watched a master craftsman, Dmytro Boldash, build a little wooden chapel and cover it with decorated sheet metal. We had seen a number of similar chapels along the roads here. Dmytro said he had built many of them. He told me that in these parts a family would often turn to God in hard times and then they would promise to have a chapel constructed if their prayers were answered. One could say that all the chapels we had seen were answered prayers.

Meanwhile, Yaryna found an old friend, Dmytro Pavliuk, a musician she had met on her trip to this

village five years ago. She was very saddened to hear that Dmytro's father, a well known flute player, had passed away. We walked up the hill to the cemetery with his son and paid tribute to this legendary musician.

The sun was setting as we headed back. It painted the surrounding rolling hills a luscious golden purple. We passed a larger chapel and some ruins that I later learned were the remains of the old church in Utoropy, which was struck by lightning in 1899. The wooden church had burned to the ground and the fire had destroyed a treasure trove of ancient church books, parish records and icons. The single surviving icon, which depicts St. Michael, gives us an idea of the beauty of the works that were lost in the fire. A new church was completed further down the hill in 1929.

At the Bilenchuk home we were treated to an evening of song and stories, real "vechernytsi, like we hadn't had in a long time" according to one of the Utoropy elders who attended. The lead singer was Nastya Sabadash, a thin energetic woman who didn't look her age. She knew the oldest songs and had a great sense of humor. Her sister Hanna Voloshchuk sang with her and had composed several of the new songs we heard that evening. Especially moving was her song about Vyacheslav Chornovil, the Ukrainian dissident and politician who recently died in a car accident. One of the musicians played a "telynka," a flute without finger holes.

Since we plan to do our show in the winter, we asked the group to sing us some Christmas carols. The group obliged us with some wonderful old songs with magical tales had little to do with the usual Christmas story. The carolers included several children who couldn't stop giggling at the idea of singing Christmas carols in July. But they were delighted to find that they were treated as well as more seasonal carolers. Each received a big bar of chocolate before being sent to bed. The elders and adults continued to sing long into the night.

Although we were up late recording the singers, Mrs. Lasiychuk got us up early next morning. She didn't want us to miss any part of the preparations for the wedding that day. A traditional village wedding is a major event that even in its abbreviated contemporary form takes several days. We had already missed the baking of the "korovai" (wedding cake) and the decoration of the "viltse" (wedding tree) by the bridesmaids the previous days. We had to catch the arrival of the musicians at the house. We rushed through a dinner-sized breakfast, checked our equipment and headed out.

The wedding took place at the homestead of the groom, located on a hill accessible only by foot. We

walked past drying haystacks that changed color with every passing morning moment, a phenomenon that makes the great Impressionist canvases seem static by comparison. We lugged our equipment through a cornfield, past the beanstalks and over a stream. Behind a row of poplars we saw a huge army tent with a great wooden floor. Decorated to the hilt with branches, balloons and streamers, it would alternately serve as the banquet hall and dance floor for the night's festivities.

There were several smaller tents and shelters set up throughout the yard. In one, a group of neighborhood women were making the "varenyky" and "pelmeni" for the feast. The best discussions always happen over this kind of work and I decided to join them. I asked the women about their wedding rituals and customs. In turn, they asked me a lot of questions about our lives in America. They were particularly interested in how Andrea and I had learned to speak Ukrainian. Apparently, the few people that previously had come to their village from America were either old or couldn't really speak Ukrainian. I told them about our Ridna Shkola, the Ukrainian Saturday School I attended for twelve years in Newark, as well as the various other Ukrainian activities, such as dancing, embroidery and scouting that we were all involved in when I was a child. Soon Andrea joined us as the table and told her own stories about her Ukrainian school in Philadelphia and her experiences dancing with the renowned Voloshky Dance Troupe.

Then the musicians arrived. The group included Dmytro Pavliuk, the flutist we had met the previous day, and Yaroslav Yakovenkchuk who played the saxophone and the accordion. There was also a young key-board player and a drummer who could play the accordion and bass guitar and who could really "call" a great "Holubka," a traditional dance that proved the highlight of the party that night.

The musicians gathered at the door of the room where the bride was dressing. They started playing and the parents came out to greet them. "Pan Gazda" treated each to a hefty shot and the music started. The musicians were a hearty lot; they would play till the next morning taking very few breaks.

Music is an essential part of every wedding ritual. A group of elder women sings the traditional wedding songs that accompany every moment of the preparation. There are songs for the moment when the veil is put on the *korovai* (wedding bread), when the veil is attached to the bride's headdress and when the bride parts with her mother.

Every village has its own wedding songs. We had first heard wedding songs in Kryachkivka in the

The bride and wedding party dance around the "viltse" in the tree

Poltava region. There the women sang the wedding songs so we could record them and in between takes quickly related the events that took place with each song. The songs were beautiful and I loved them, but I didn't really grasp their significance. In Utoropy, I saw for the first time the events with the songs. I started to realize that the songs were not merely pretty accompaniment, but were actually instructions on how each moment of the ritual was to be performed. A ritual must be performed correctly to have the desired result. The songs helped the participants remember the correct actions.

The groom, Ivan, was a local Utoropy boy who worked in Eastern Ukraine, where he had met his bride, Svitlana who was from Mykolaiv. Svitlana was a pretty blond who wore a big hoop white wedding dress. She did not speak Ukrainian well, and neither did the family members who had come with her to the wedding. Their idea of wedding traditions included champagne, two crystal glasses for the couple and a beautiful, but store-bought, *korovai* (wedding bread) shaped like a wreath. Svitlana's mother proudly showed me all these items which she had brought with her from Mykolaiv. But a wedding in Pokuttia today retains many of the elements of traditional weddings from days gone by. Svitlana's family members proved surprisingly willing participants in the complex local wedding traditions. However, they didn't know the correct pattern of action. Local people would often have to run up to them and whisper instructions. At other times, they would get their clues from the songs.

After the rituals in the bride's room everyone involved in the wedding gathered and followed the "viltse", (wedding tree) to the church. The procession, including the wedding couple, the wedding party, family and friends, walked several miles through fields and yards then down a muddy road to church. They were accompanied every step of the way by the lively sounds of the wedding band. Neighbors peeked out their windows and ran to look over the fences to see the happy procession.

The ceremony took place at St Michael's. Afterwards there was one more wedding ritual outside. The bride and groom were given a "korovai" and told to pull it apart. Who got the larger piece, would be the dominant one in the relationship. It seemed to me that Svitlana pulled in such a way to let Ivan get the larger piece. The young couple posed for pictures under the "viltse" and then drove off for official pictures. The rest of the wedding procession followed the "viltse" back to the homestead.

As they walked down the hill, the group stopped at a little cross near the road to leave flowers. I walked up afterwards to see what the monument commemorated. It was erected in 1848 and was a prayer of thanks to God for the day serfdom was finally abolished. I would see these type of crosses in many of the other villages we visited.

Since we had stayed up late the previous night, we decided to nap before heading out to the wedding party. The nap turned into some solid sleep and it was after midnight when we walked through a pitch black night to join the wedding revelry and get some videos of the dancing.

One of the highlights was the "Holubka," a pairs dance, during which one of the musicians called out various tasks for the couples to perform. The musician was very witty so the dance was great fun. I shot the members of our team really enjoying themselves. The "Hutsulka," a very fast traditional dance, was announced as a special for the "Americans." One of young men, a great dancer, invited Andrea to dance. He figured he could show her a thing or two about Ukrainian dancing and would exhaust her in a few minutes. What the poor "Hutsul" didn't know was that Andrea had eight years of experience with the Voloshky Dance Troupe of Philadelphia. Soon he was begging her, "Don't spin me so hard, I'm just a little guy." His friends and neighbors found this hilarious.

The music paused at dawn for another traditional ritual. The bride's veil was cut off and she put a white kerchief on her head. Then she danced with all the unmarried women in tent, holding her veil over

their heads. Meanwhile the groom danced with all the young males. Then the "viltse" was brought out into the yard and fastened to the top of a tree which gave the most fruit. An old man started running desperately around the yard trying to gather the young folk to dance around the "viltse" in the apple tree. He kept yelling "a teper musete tantsiuvaty," (now you must dance). The ritual must be done correctly to have the desired effect. A ritual that is not completed properly can have dire consequences. His desperate attempts soon yielded results. A ring of young people, as well as the bride and groom and their parents, started dancing around the tree. They stomped through the mud in their high heels, dance shoes and sneakers, wishing the new couple a fruitful marriage as the sun rose in the pale morning sky.

Soon the tables were set again on what had just been the dance floor. We were more exhausted than hungry and were about to escape when they brought out the "banosh." All four of us sat right back down, spoon in hand, and launched into our favorite little bit of heaven.

Virlana Tkacz is the artistic director of Yara Arts Group, which is currently working on a new show, "Song Tree," based on traditional songs the group recorded in the villages of Ukraine. It will be shown at La MaMa Experimental Theatre in New York in December.

HAPPY BIRTHDAY!

A special birthday greeting to
Barbara Michaluk Gruchowsky
who is celebrating her 105th birthday on
November 11, 2000. One of the oldest members of
the UNWLA, Mrs. Gruchowsky was a long-time
member of Branch 72 of New York City.
She currently resides in North Port, Florida.

AN OUNCE OF PREVENTION

by Ihor Magun, M.D.

Current medical practice and research are focusing on preventive medicine. Health care professionals are emphasizing the importance of early detection of medical problems and recommend common screening procedures for many medical conditions.

Among these is a procedure testing for fasting glucose (sugar). Current ranges of normal values have been adjusted to detect diabetes. In asymptomatic, undiagnosed individuals, testing by age 45 is recommended. Younger individuals with a family history of diabetes, women who may have had diabetes during pregnancy, people who are obese or hypertensive, or those with abnormal thirst or frequent urination should obviously be tested at any age.

Cholesterol screening and a complete lipid evaluation, including good cholesterol (HDL), bad cholesterol (LDL) and triglycerides are recommended for all adults 20 years and older and should be repeated as needed based on the results of the initial screening.

A baseline comprehensive ocular examination by an ophthalmologist should be performed by age 40 and repeated every 2 to 4 years. Individuals 65 or older should have more frequent evaluations. Individuals with a family history of glaucoma are at risk for developing glaucoma and should consider screening by age 20.

Colorectal cancer screening should begin by age 50. Annual fecal occult blood testing (use of a test card which screens for blood) and one of two additional tests should be offered. The first option would be a flexible sigmoidoscopy and digital rectal examination every five years. The second option is more comprehensive: a total colon evaluation either by colonoscopy with a digital rectal exam every 10 years,

or a double contrast barium enema with a digital rectal exam every 5 to 10 years. If there is a family or personal history of colon or gastro-intestinal problems, screening should begin at a much earlier age and should be performed more often. Colon cancer is 100% curable if caught at an early stage.

Women and even some men develop osteoporosis. Women who are still having their periods should have a bone density test. Most bone loss occurs in the first five years after menopause and a physician can recommend preventive measures to minimize further loss. Because new treatments are available, a bone density assessment is also recommended for women who are in menopause.

Mammography screenings remain controversial, but the consensus is that women should have a baseline mammography by age 40, bi-annual mammographies until age 50, and annual mammographies after age 50.

Pap smears and annual pelvic examinations should continue until age 75.

Immunizations are recommended for individuals traveling to certain countries or regions of the world. Tetanus/diphtheria shots should be updated periodically. For older individuals or those with certain chronic conditions, the pneumococcal vaccine and an annual influenza vaccine are recommended.

This brief summary of preventive screenings and preventive vaccines applies mostly to healthy individuals. Add it to your "to do" list and follow through. That ounce of prevention can make you happier, healthier and stronger. Above all, it is a much better alternative than the pound of cure that could be necessary if preventive and proactive screenings and recommendations are ignored.

Dr. H. Turkewicz-Sanko regrets that in her article "Maintaining Ukrainian Language in the Diaspora" (September 2000, October 2000), she neglected to mention the names of three individuals who graciously welcomed her at their respective schools and provided valuable information for her research. She wishes to express her appreciation and gratitude to Mrs. Kateryna Nemyra, Director of the Saint Vladimir Ukrainian Orthodox Cathedral Community Ethnic School, to Mrs. Daria Fedoriw of Saint Josephat Ukrainian Byzantine Catholic Cathedral Parochial School, and Dr. Wieslaw Kosci, Director of the Cleveland Ukrainian Community Ethnic School "Ridna Shkola".

СОЮЗОВІ УКРАЇНОК АМЕРИКИ 75 ЛІТ!

ГОЛОВА СУА Ірина Куровицька

*Щиро вітаємо
Округи Центрального Нью-Йорку і Нової Англії
з ювілеєм 75-ліття заснування
Союзу Українок Америки!*

Екзекутива Союзу Українок Америки.

* * *

*Бажаємо многих і благих літ
21-му Відділові в Нью-Йорку і 34-му Відділові в Коговзі
з нагоди святкування 70-літнього ювілею!*

Дорогі членки СУА! Шановні читачі журналу, великодушні добродії наших акцій!

Ювілейні святкування 75-ліття СУА по округах добігають кінця. Шановні голови округ та членки святкових комітетів працювали яскраво, щоб святкування пройшли величаво. Громада в округах своєю присутністю на ювілеях задемонструвала, що шанує організацію й поцінює працю, яку ми виконували сумлінно впродовж довгих років. Добродії наших починів були щедрі у своєму наділенні наших акцій, особливо в ювілейному році на “Молоко і булочку для наймолодших школярів України”. За це всім вам красна дяка від Екзекутиви, Головної Управи та всього членства СУА.

Запрошуємо всіх взяти участь в кінцевих урочистостях у Вашингтоні на бенкеті та конференції. Бенкет відбудеться в суботу 2-го грудня ц. р. о 6-ій годині в готелі Hyatt Regency Crystal City, 2799 Jefferson Davis Highway, Arlington, VA 22202. Конференція 3-го грудня в неділю вранці о 10-ій год., замовляти кімнати просимо телефоном у готелі 1-800-233-1234.

Кінцеві святкування 75-ліття СУА відбудуться у Вашингтоні тому, щоб відзначити місце, де запалилася іскра створення самостійної жіночої організації в Америці.

Конференція Міжнародної Ради Жінок, найбільше престижної того часу жіночої організації на світовому форумі, проходила в березні 1925 року у Вашингтоні. МРЖ, до якої Національна Рада Жінок України увійшла 1920-го року, заснували славні суфражистки з Аме-

рики й Європи ще 1888 року у Вашингтоні. На конференції МРЖ 1925 року Національної ради жінок України не було, бо поневолювачі Західної України не видали паспортів делегації України. Їх репрезентували делегатки з Європи – Ганна Чикаленко-Келер, з Америки – Олена Лотоцька і Юлія Ярема.

Саме у Вашингтоні 1925 року повідомили делегацію, що НРЖ України втратить своє членство в МРЖ, оскільки Україна вже втратила свою незалежність. Державний статус був однією з вимог приналежності до цієї організації. Ця подія стала приводом для українок в Америці до створення крайової самостійної організації, яка б з часом увійшла в Американські жіночі організації, щоб відшукати нові вікна до міжнародного світу, де можна було б поширювати правду про свій поневолений люд. Думка стала дійсністю, а відтак, створено на основі п'ятох жіночих товариств у Нью-Йорку і околиці організацію, якій дали назву Союз Українок Америки. Саме через це ми вирішили завершувати наші святкування у Вашингтоні.

У Гельсінках у Фінляндії 2-го липня ц.р. Національна рада жінок України знову посіла своє історичне місце. Тим самим СУА закінчив один етап своєї праці, для якої дійсно був створений – репрезентувати українську жінку в МРЖ у делегації НРЖ/США.

Вітаємо і радіємо, що наші завдання поволі доходять до кінця. Тепер мусимо почати частійше думати про потреби СУА і нашого членства тут, в США.

Управа і членки 56-го Відділу, Норт-Порт, Фл. вітають нових союзянок свого Відділу Стефанію Бабій, Богдану Нагірняк, Євгенію Енцен, Галю Яцишин і Іванну Головату та бажають їм приємної і успішної праці в США.

НА ЧЕСТЬ 75-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ

На честь славного ювілею Союзу Українок Америки 33-й Відділ ім. Лесі Українки склав:

500 дол. у фонд репрезентації США на відзначення його 75-ліття;

500 дол. видавничому фондові журналу “Наше Життя”;

1000 дол. у допомогивий фонд “Бабусям”;

1000 дол. Українському Музею в Нью-Йорку.

В такий спосіб членки 33-го Відділу США відзначили 75-ліття своєї організації, ще раз підкреслюючи добродійність та невтомну працю союзянок для загального добра.

Ніна Сікора, пресова референтка.

МАТЕРІЯЛИ РЕФЕРЕНТУР

Катерина Івасишин,
виховна референтка Головної Управи США.

КАЛИНА ДРАГОМИРЕЦЬКА

ВПЛИВ БІБЛІОТЕКИ НА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ

Бібліотека – це джерело інформації, джерело наукового досвіду, шукання ідей, шукання мудрости й професійного знання, а головне – допомогивий чинник інтелектуального розвитку людини, бо коли дитина в молодості привчиться читати книжки, то ці зацікавлення залишаться на ціле життя. Справді-бо, як казав Іван Франко: “Книга – морська глибина...” А бібліотека, це невичерпні ресурси, якими треба навчитись користуватися.

Окрім книжок, в бібліотеці можна знайти й розвагові імпрези, поєднані з виховною ідеєю, щоб поглибити дитячі знання й заохотити до читання книжок. Такі розвагові програми організовані не тільки для дітей, але й для дорослих. Тим-то дуже часто в бібліотеці відбуваються дискусії на різні теми, театральні і музичні виступи, висвітлюються різні фільми, і на всі імпрези – вхід вільний. Наприклад, Чикагська Публічна бібліотека є однією з найбільших бібліотек світу і нараховує 8 мільйонів різних матеріалів: книжок, фільмів, мікрофільмів, журналів, касеток і багато рідкісних книжок, захова-

них в лябіринтах архівів. Новий будинок бібліотеки був відкритий 1991 р. і 70 миль полиць вже заповнені. Бібліотека поділена на різні відділи залежно від предметів: історичний, філософський, інтернаціональний, технічний, відділ мов, музики, дитячий і ін. Головна бібліотека міститься в самому центрі міста, а чотири районні і 80 філій розкинені по цілому місті так, щоб кожна людина, незалежно від національності чи знання мови, могла користуватися цими послугами.

Особливу увагу присвячено улаштуванню дитячої бібліотеки. Коли увійти до дитячого відділу в чикагській бібліотеці, то впадає в око казковий світ: тут ростуть дерева, дивляться на дітей різні звірята, цвірінкають пташки, крутиться земна куля, й, очевидно, тут знаходиться кілька тисяч книжок на різні теми, писаних різними мовами. У цей відділ приходять діти різних національностей: німці, поляки, румуни, українці, угорці, китайці, китайці та ін. Треба сказати, що теперішнє уладження дитячих відділів – це класичний успіх публічних бібліотек.

Тут відіграють ролю три елементарні комбінації, поєднані з дитячою працею в бібліотеці. Перше – це самі діти, які дістають відповідні інструкції, як поводитись і як користуватися бібліотекою. Друге – відповідно дібрані

книжки для різного віку і різних зацікавлень. А третє – самі бібліотекарі, які мусять цінити і любити книжки, а головне, – мусять виробити довір'я до себе серед дітей. “Бібліотекарі мають певну відповідальність і обов'язок перед своїми громадянами, що доручили їм інтерпретувати літературу для їхніх дітей”.(1)

Професійні дитячі бібліотекарі повинні серйозно підготовлятися до своєї праці кожного дня. Вони не тільки мають дітям допомогти знайти потрібні шкільні матеріали, але часто допомогти у виконанні домашнього завдання, ще й заохотити дитину до читання і науки. Окрім цього, бібліотекарі мусять мати відповідний матеріал та здібності озповідати казки й оповідання.

1. Дитячі бібліотекарі мусять бути приготовані працювати не тільки з дітьми, але й з дорослими.
2. Дитячі бібліотекарі повинні мати відповідні знання з психології розвитку дитини, бути експертами дитячої літератури і вміти вибирати матеріали навіть для малят.
3. Програми повинні бути уложені так, щоб були поєднані з наукою і вивченням мови.
4. Повинні бути матеріали: книжки, касетки, аудіокасетки та іграшки, які діти могли б випозичити додому.(2)

Всі ці елементи мають важливий вплив на розвиток дитини і, остаточно, на формування дитячого характеру. “Дитина – то початок життя, а оповідання – це початок у літературі”.(3)

Література розгалужена на різні стилі, жанри і якості. Але, відповідно підібрана дитяча література, повинна базуватися на моральних засадах, має мотивувати дитячі зацікавлення та впливати на духовність дитини, а головне, повинна бути спрямована на те, щоб розвивався інтелектуальний ріст дитини. Відомо-бо: “Педагоги і психологи впевняють, що попри загальні твердження про свідомість, людський характер формується вже з перших днів після народження, хоч нам здається, що немовля нездатне сприймати вияви зовнішнього світу, мовляв, це приходить послідовно, в міру росту дитини, від колиски до 25-30 років життя”.(4)

Дуже часто ми навіть не здаємо собі справи з того, як скоро і як невинно, з відкритим серцем, дитина сприймає сказане їй слово. Роман

Рахманний у своїй книжці “Вогні Самостійної України” каже: “Кожне слово – а друковане зокрема! – потребує носіїв, своєрідних апостолів, які б понесли його туди, де воно потрібне... те, що буває темне й незрозуміле багатьом дорослим, те буває інколи ясне і зрозуміле маленьким дітям. Треба тільки це слово довести до їхніх душ”.(5)

Вочевидь, перед українськими виховниками і бібліотекарями стоїть ще окреме завдання, а саме: спрямувати і заохотити дітей, щоб читали не тільки американські, але й українські книжки. Особливо, коли в кожних великих бібліотеках мають матеріали різними мовами.

Це є ще один шлях прищепити дітям національну свідомість, допомогти пізнати українську культуру. Натомість, читаючи українські книжки, діти поширять собі знання мови. Це тільки мала краплина, що допоможе сформувати дитячі душі і нарощувати прикмети дитячої особистості, адже, “Аристократизм української культури в усіх аспектах повинен стати основою й підбудовою нового покоління”.(6)

Коли родичі, учителі й бібліотекарі будуть старатися доносити “ЦЕ СЛОВО” до дитячої свідомості – слово доброти, краси, естетики й етики, слово, що вчить правди про мораль і духовні вартості, то це слово буде зародком доброго зерна в душі молодої людини, й з цього зерна виросте здорове дерево.

Посилання:

1. Long Herriell G. Public Library Service to Children: The Scarecrow Oress. Metuchen, N.J., 1969. – P.105.
2. Hearne Betsy. Choosing Books for Children: Delacorte Press. Delta, 1990. – P.3.
3. Rollock Barbara. Public Library Service for Children. Library Professional Publication, 1988. – P.122.
4. Бойкевич Іван. З Висот Щоденности. Triden Press Ltd., Chicago, 1982. – P.55-56.
5. Рахманний Роман. Вогні Самостійної України. Видання Пластової Станиці, Montreal, 1978. – С.8.
6. Бойкевич Іван. – С.58.

Калина Драгомирецька віддано працювала 21 рік бібліотекарем в іншомовному відділі однієї з найбільших бібліотек Чікато – “Washington Library”. Вона, зокрема, доклала багато зусиль для того, щоб читачі мали змогу познайомитися з найновішими творами української літератури.

ДІЯЛЬНІСТЬ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ

ОКРУГИ ЮВІЛЯРИ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ НЬЮ-ЙОРК

Під час з'їзду Округу США в Рочестері, який відбувся 28-го квітня 1974 р. в Сиракюзах, за пропозицією Екзекутиви США, Рочестерську Округу поділено на Північний і Південний Нью-Йорк. До Південного Нью-Йорку ввійшли: 9-ий Відділ в Бінгемтоні, 34-ий в Коговзі, 57-ий в Ютиці і 99-ий у Вотервліт. Делегатки південних відділів не були поінформовані або підготовлені до такого поділу. Незважаючи на спротив, поділ більшістю голосів здійснено.

Так створилася наймолодша Округа. Головою Округи Південного Нью-Йорку обрано Дозю Кушнір, членку 99-го Відділу. Праця новоствореної Округи була надто важкою через далеку відстань між відділами. Управа Округи не мала змоги проводити зустрічей відділів частіше, ніж два рази на рік. Діяльність відділів координувалася листуванням, або телефонічно.

Крім з'їздів, Округа влаштувала низку конференцій для представниць відділів, які, обмінюючись думками, підвищили активність і рівень праці. Управа приділяла багато уваги співпраці з іншими організаціями нашого терену.

Під час каденції головування Дозі Кушнір було зорганізовано два нові Відділи: 114-ий у Трої, Н.Й. (1975 р.) та 62-ий у Глен Спей, Н.Й. (1977 р.). Членство Округи за цей час майже подвоїлось. Та, на жаль, це тривало недовго. Через надто велику відстань 62-ий Відділ у Глен Спей відійшов від нас, приєднавшись до Округи Нью-Йорк.

1986 р., через збайдужіння до праці в США і відсутність лідера, Відділ у Трої розв'язано.

Тепер з Округою активно співпрацюють 34-ий Відділ в Коговзі і 99-ий у Вотервліті. Спільно влаштовують і святкують різні імпрези: "Золотий ювілей США"; "День союзниці" (1979 р.), на якому відзначено колишніх голів відділів нашої Округи, того самого року відзначено "Рік української дитини", в якому взяли участь діти нашої олбанської околиці.

1985 р. святковим концертом відзначено

100-ліття Жіночого руху та 60-ліття США, на якому нагороджено золотою медалею членку 34-го Відділу в Коговзі Зеновію Білас за довголітню працю в Союзі Українок Америки (була вже членкою СУ в Трускавці на Україні) і українській громаді.

1987-88 рр. були присвячені підготовці святкування "Тисячоліття хрещення України-Руси". Започаткували це святкування 34-ий та 99-ий Відділи. 1987 р. відбулась Академія "Княгиня Ольга – володарка України", а в жовтні 1988 р. влаштували свято "Божа Мати – мати України". Округна Управа з цього приводу налагодила співпрацю з громадським комітетом околиці.

У жовтні 1994 р. відзначено великою імпрезою "Рік дитини", а в листопаді 1995 р. Округа й 34-ий та 99-ий Відділи влаштували надзвичайно вдалу програму – "70-ліття США". Виконавцями програми були членки США, їхні діти й онуки. Слід зазначити, що всі виголошені доповіді членки готують самі.

До успіху проведених імпрез значною мірою спричиняється хор союзниць, керований Ярославом Кушніром, а деякий час існував і драматичний гурток. Заходом Округної Управи зорганізовано курси українознавства для молодих членок.

В Окрузі було три світлички: у Ютиці, Бінгемтоні і Вотервліті. На цей час залишилася одна світличка лише у Вотервліті, де навчають членки 34-го і 99-го Відділів США.

У жовтні 1985 р. Округа у співпраці з молодшими членками 34-го і 99-го Відділів, влаштували дводенну мистецьку виставку Якова Гніздовського, весь прибуток від якої – 1,000 дол. – призначено на Український Музей в Нью-Йорку. Завдяки нашим молодим членкам, ентузіясткам мистецтва імпреза мала великий успіх. Округа стала меценатом Українського Музею. Задля пропагування української культури відділи влаштовують мистецькі виставки для відвідувачів-американців на міжнародних і мистецьких фестивалях, в музеях, банках, університетах. Приділяється увага й зовнішнім зв'язкам. Дописи про діяльність Округи й

відділів появляються в українській і американській пресі.

У господарській ділянці відділи дуже активні: провадять курси писання писанок, вишивання, печення пасок, короваїв. Під час передсвяткових базарів проводять продажу печива. Заходом Управи і молодих членок було кілька Різдвяних і Великодніх радіопрограм.

Членкам нашої Округи довелося прощати почесну голову СУА св. п. Олену Лотоцьку, яка кілька останніх років проживала в нашій околиці, була в контакті з головою Округи та своєю присутність звеличувала наші імпрези. За дорученням Екзекутиви СУА Управа Округи взяла на себе організацію похорону. Відділи Округи є надзвичайно жертовні. Суспільна опіка дуже розвинена і на харитативні цілі зложено великі суми грошей. Дуже популярною у наших відділах є Стипендійна Акція СУА. Були в нас стипендіанти з різних країн: Бразилії, Аргентини, Польщі, Югославії, Румунії, Німеччини та інші. Тепер ми звернули увагу на Україну й українських дітей – від садочків до університетів. Допомога Україні – це сиротинці, хворі діти, літні люди і вдови. Екзекутива СУА призначила нашій Окрузі споріднений нам район – Чернівці (Буковина). За останні два роки відділи вислали понад 200 пакунків одержі, взуття, харчів, ліків та інших необхідних речей. Маємо контакт з поодинокими особами, яким висилаємо посилки. Восени 1998 р., одержавши вістку про повінь на Закарпатті, наша Округа надіслала понад 250 пакунків і зложила понад 5 тисяч дол. Це була спонтанна одноразова допомога.

За час 25-літнього існування Округи відділи зложили понад 100 тисяч дол. допомоги українцям, де б вони не проживали.

1998 р. до Округи приєднано 95-ий Відділ СУА в Покіпсі, Н.Й., який ми з приємністю і сердечно привітали. На засіданні Головної Управи СУА в 1997 р. Округу Південний Нью-Йорк перейменовано на Центральний Нью-Йорк, і ця назва стала чинною від 1-го січня 1998 року.

Округа має 5 відділів:

9-ий в Бінгемтоні – голова Марія Зобнів;
34-ий у Коговзі – голова Марія Мацюк;
57-ий в Ютиці – голова Ярослава Томич;
95-ий в Покіпсі – голова Маріянна Заяць;
99-ий у Вотервліті – голова Люба Кушнір-Дрянська.

Головами Округи були:
Доля Кушнір (1974-1980);
Тетяна Дурбак (1980- 1983);
Ярослава Томич (1983-1984);
Доля Кушнір (1984-1991);
Наталка Верзол (1991-1994);
Доля Кушнір (1994 до сьогодні).

ЮВІЛЕЙ ОКРУГИ

Голова СУА Ірина Куровицька (ліворуч) і голова Округи Центрального Нью-Йорку Доля Кушнір.

7-го листопада 1999 р. Округа Центрального Нью-Йорку урочисто відсвяткувала 25-ліття свого існування бенкетом і мистецькою програмою, в яких взяла участь голова СУА Ірина Куровицька.

Голова Ювілейного комітету Люба Кушнір відкрила святкування і привітала членок Управи, які разом з головою СУА входили до залі з прапором Союзу Українок Америки. Після внесення прапора відспівали гімн СУА. Молитву СУА відчитала Зеновія Білас – культосвітня референтка Окружної Управи. Ведуча програми, голова 95-го Відділу з Покіпсі, Маріянна Заяць попросила ансамбль відспівати молитву “Богородице Діво”. Далше, дитяча танцювальна група “Зорепад” виконала танок “Привіт”, діти деклямували вірші: Таня Кифор – “Маленька українка”, а Михайлик Пасінелла – “Маленький українець”. Монтаж “Українські діти” спільно виконали діти союзнок 34-го і 99-го Відділів. Підготувала діток виховна референтка Округи Наталка Верзол. Потім ансамбль “Зорепад”

виконав танок “Гуцулка”. На закінчення програми виступив квартет у складі Люби Кушнір, Наталки Верзол, Володимира Літинського і Ярослава Кушніра, який майстерно виконав: “Крилець, крилець” – сл. Р. Кирчева, муз. В. Матюка, “Київський вальс” – сл. А. Малишка, муз. П. Майбороди і “Білі каштани” – сл. Малишка, муз. П. Майбороди. Акомпаньювала на фортепіяні Галина Годзілевська під загальним керівництвом Ярослава Кушніра.

Опісля ведуча програми Маріянна Заяць представила голову СУА Ірину Куровицьку і надала їй слово. Голова привітала від імени Екзекутиви і Головної Управи СУА присутніх з 25-літнім ювілеєм, побажала успіхів на майбутнє. Вона висловила своє задоволення з праці для добра української громади в Америці, Бразилії, Україні і цілому світі. Підкреслила також, що завданням СУА, його головною метою було зберегти українську національну ідентичність та проведення зовнішніх акцій задля української справи, – і вони здійснилися! – Ми завжди співчували сестрам у поневоленій Україні, їм і сьогодні потрібна допомога, у цей важкий для вільної вже України, перехідний час.

Дальше у своєму слові доповідач перелічила подвижницьку працю Суспільної Опіки СУА, Стипендійної Акції СУА, Фонду Чорнобиля, культурно-освітньої, виховної і мистецької діяльності СУА. “Праця організованого жіноцтва СУА є величезною: Союз Українок Америки завоював пошану і признання на Міжнародному об’єднанні жінок, де не раз доводилося відстоювати ім’я України”, – завершила голова.

Ведуча програми Маріянна Заяць попросила о. декана Володимира Марушача поблагословити їжу. Привітавши союзянок з ювілеєм, отець-декан побажав успіхів на майбутнє.

Після обіду голова Округи Дося Кушнір стисло розповіла про працю Округи. Вона підкреслила, що 25 років невтомної праці членок відділів увінчалися великим успіхом, особливо у таких ділянках: освітній, суспільної опіки, виховній, гуманітарній, стипендійній та ін. В Окрузі діє дитячий садочок, зібрано понад 100,000 дол. на гуманітарну допомогу, вислано до Бразилії, Польщі, України та інших країн понад 500 пакунків, велику підтримку в громаді має Стипендійна Акція СУА, а також збірка коштів на Український Музей в Нью-Йорку.

Маріянна Заяць зачитала привіти, які надійшли святковій громаді від різних організацій, а також відбулося відзначення членок Окружної Управи і голів відділів за сумлінну працю в СУА.

На закінчення програми голова Округи Дося Кушнір сердечно подякувала гостям, виконавцям мистецької програми, Ювілейному комітетові, голові СУА Ірині Куровицькій та ведучій програми Маріянні Заяць за участь у ювілейному святі.

Господиня святкувань попросила о. Михайла Мищука провести молитву.

Програма ювілею Округи закінчилася бурхливими оплесками вдячної громади. Проте гості ще довго не розходились, оглядаючи історію відділів – фотомонтажі, афіші, альбоми.

Дося Кушнір, голова Округи.

НОВА АНГЛІЯ

У Нью Гейвені 6-го лютого 1972 р. відбулася Конференція представниць відділів Нової Англії. Через несприятливу погоду присутніми були лише два Відділи – 66-ий, Нью Гейвен, і 93-ій, Гартфрд. На Конференції були представниці з Централі – голова Лідія Бурачинська і заступниця голови – Іванна Рожанковська. Було створено Ініціативний комітет, головою якого обрано Анну Любинську, заступницею голови – Нілю Павлюк і секретаркою – Ірину Остап’юк. До Комітету увійшли також всі голови відділів майбутньої Округи.

Того ж року 30 квітня у Гартфорді відбувся перший Окружний з’їзд, на якому обрано Окружну Управу в такому складі: Ольга Платош-Стеткевич – голова, Ірина Гриневич – заступниця голови, Ірина Скочдополь – секретарка, Анна Собко – скарбник, Віра Папроцька – організаційна референтка та Уляна Зінич – пресова. Після Платош-Стеткевич головами були: Анна Любинська, Ростислава Яхницька, Лідія Фіцалович, Ірина Скочдополь, Марія Хижа, Євстахія Матвієнко, Валентина Чудовська, Ірена Гладка, Люба Кінах, Марта

Рудик і Зоряна Мішталъ, яка очолює теперішню Окружну Управу. Тоді до Округи належало сім відділів: 25-ий (Ровд Айленд), 66-ий і 108-ий (Нью Гейвен), 73-ий (Бріджпорт), 79-ий (Бостон), 93-ий і 106-ий (Гартфорд).

Існувало дві світлички, одна при 106-му Відділі (Гартфорд) і друга при 108-му Відділі (Нью Гейвен), що існує дотепер. З нагоди Окружного з'їзду 31 березня 1974 р. в Гартфорді влаштовано з'їзд усіх членок Округи, в якому взяло участь майже 70 союзниць. Ця успішна зустріч пройшла в дружній і приємній атмосфері. Того року Окружна Управа влаштувала дві мистецькі виставки у бібліотеках міста Валінгфорду і в Садерн Коннектикат, Стейт Коледж. У 1975 р. було урочисто відзначено 50-ліття СУА в елегантній залі "Лоурен Вю Кантрі Клуб", куди прибуло 300 осіб. Крім української публіки було багато американців, головно жіноцтва з місцевих клубів і організацій. Родзинкою свята був показ українського національного одягу, який є власністю 64-го Відділу в Нью-Йорку, та спів секстету (Стефа Пришляк, Люба Хмелівська, Галина Красій, Віра Ціропалович, Валя Лучкань і Маруся Швець) 106-го Відділу. Свято набуло широкого розголосу у пресі і по радіо. Газета "Нью Гейвен Реджистар" прислала своїх кореспондентів, присвятивши цілу шпальту недільного видання описові свята, та помістила шість великих знімків – зразків української ноші. Присутньою на святі була голова СУА Іванна Рожанковська.

У 1976 р. Округа брала активну участь у "Фестивалі Націй", влаштованому Міжнародним центром для студентів Єльського університету. На фестивалі була виставка українських народних виробів: кераміки, вишиванок, писанок, килимів, яка притягала численну публіку, зокрема студентів університету. Того ж року Окружна Управа та місцеві відділи СУА брали активну участь у святкуванні 200-ліття Незалежності Америки, яке відбулося в Нью Гейвені, та 100-ліття українського поселення. Союзники брали участь у параді етнічних груп в народних строях в Нью Гейвені. Українська група як найкраща, одержала першу нагороду від мера міста.

На Бобрівці 1981 р. відбулося посвячення прапора Округи з участю всіх відділів і численних гостей, а 1982 р. Округа відзначила

Зліва: Марта Рудик, Ірина Куровицька, Зоряна Мішталъ, Люба Хмелівська, Валентина Чудовська.

своє 10-ліття, теж на Бобрівці і теж з участю союзниць та гостей. Упродовж 1982-1984 рр. Округа збагатилася двома новоствореними Відділами – 15-им у Стемфорді і 121-им у Нью Бритейні, але перестали існувати 25-ий і 79-ий Відділи. Округа знову складалася з семи відділів із 179 членками. Усі відділи знаходились у штаті Коннектикат. У Нью Гейвені 1985 року "День союзниць" увінчався успішним концертом, на якому виступав танцювальний ансамбль "Сизокрилі" під проводом Роми Прийми-Богачевської. Восени того самого року Округа урочисто відзначила своє 60-ліття в залі "Лоурел Вю Кантрі Клуб". Головним промовцем була Олександра Кіршак, членка Головної Управи СУА.

Наступною важливою подією Округи була Організаційна конференція, яка відбулася 1989 р. в Нью Гейвені з метою приєднання нових членок до нашої організації. У конференції взяло участь 53 особи. Головними доповідачами з Централі були: голова СУА Марія Савчак, яка коротко повідомила про головні досягнення організації, Ольга Гнатейко – "Організаційна структура і база СУА" та Ірина Чайківська – "Журнал 'Наше Життя' і його значення для організації і громади". Не менш важливою подією Округи був "Чайний вечір" 1993 р. у Нью Гейвені, що був присвячений 50-літтю журналу "Наше Життя". На вечорі була присутня редактор журналу Ірена Чабан, яка у своєму виступі підкреслила велику роллю еміграції, зокрема жіноцтва, у збереженні української культури.

Крім фортепіанного виступу юної піаністки з України, був показ народних строїв, які є власністю Олександри Крупи з Гартфорду, з різних регіонів України.

Округа урочисто відзначила 70-ліття СУА 5-го жовтня 1995 р. у Гартфорді. На святі була присутня голова СУА Анна Кравчук, яка виступила зі змістовною промовою про нашу організацію. У травні 1998 р. відбувся “День союзьнки” у Нью-Гейвені з метою ознайомлення молодих жінок-матерів з працею СУА. В залі була гарно оформлена виставка дитячої вишивки. Найбільшою несподіванкою були малята і підлітки, які демонстрували вишивані сукночки, сорочки, киптарики і накидки. Відділи намагаються продовжувати працю попередніх років. Наприклад, 66-ий Відділ щорічно влаштовує продаж обідів для набуття коштів Українському Музеєві в Нью-Йорку, а 106-ий – щорічно влаштовує “Вишивані вечорниці”.

Для тіснішої співпраці союзьнок Округа проводить “День союзьнки” у формі пікніку в

місцевих парках. Цьогорічний пікнік був надзвичайний, бо на ньому голова Округи Зоряна Мішталь вітала і представляла голову новоствореного 126-го Відділу СУА в Бостоні Сюзанну Шпак. Відділ виявив бажання належати до нашої Округи. Тепер в Окрузі є 6 відділів. На жаль, 15-ий Відділ у Стемфорді і 121-ий у Нью-Бритейні перестали існувати.

Округна Управа старалася сумлінно виконувати всі завдання організації та підтримувати її проекти фінансування: підтримку журналу “Наше Життя”, допомогу бідним у Бразилії і в Україні, насамперед, в м. Ніжині Чернігівської області, з яким наша Округа споріднена, і ін. Так само підтримку Фондів СУА: Медичний, Чорнобиля, “Бабусі”, Стипендійний, найновішу програму – “Молоко і булочка наймолодшим школярам України”, а також купівлю будинку для Українського Музею в Нью-Йорку.

Цей короткий огляд не віддзеркалює повного вкладу праці нашої Округи задля зростання організації.

Валентина Чудовська, голова округи.

З’їзд Філядельфійської Округи

З’їзд Філядельфійської Округи СУА відбувся в неділю, 4-го червня 2000 р. в українському культурно-освітньому центрі. На з’їзд прибули делегатки Відділів і гості (46 осіб).

Наради відкрила голова Округи Марія Раковська і привітала представницю Головної Управи, референтку у справах культури Оксану Фаріон.

Анна Максимович прочитала молитву СУА, хвилиною мовчанкою пом’янули членок, які відійшли на вічний спочинок, відспівали гімн Союзу Українок Америки. До президії запросили Оксану Фаріон і Почесну членку СУА, голову 52-го Відділу СУА Стефанію Вочок. Збори вела Анна Максимович, протоколювала Марія Касіян. Протокол з попередніх загальних зборів прочитала Марта Трофименко, який прийняли оплесками.

Слідували звітування референток Округної Управи, голови Округи і голів відділів. Відділи зростають, поповнюються новими членками. Округа зросла на 38 членок. Відділи співпрацюють між собою, допомагають відділам СУ і бідним в Україні. Суспільна опіка

висилає допомогу в Україну, Польщу, Бразилію, допомагає членкам і особам похилого віку в Окрузі. Відділи щедро підтримують Український Музей в Нью-Йорку, у своїх місцевостях влаштовують імпрези, якими збагачують живучість громади. 26-го берзня ц. р. відбулося в Окрузі урочисте святкування 75-ліття СУА. Дописи були поміщені в “Нашому Житті”, “Свободі” і “Америці”.

Округа вступає в новий етап праці. Назрівають нові вимоги, стимулюють нові почини. Союзьнки щедро підтримують заклик “Молоко і булочка наймолодшим школярам України”. Відділи мають сполучення з комп’ютерною мережею, користуються електронною поштою.

Представниця Головної Управи, Оксана Фаріон сердечно привітала присутніх, висловила признання союзьнкам за їхню посвяту і велику працю для організації.

Після полуденку членка Номінаційної комісії Софія Слюзар прочитала список кандидаток до Округної Управи на 2000-2001 рр. Голова – Стефанія Вочок, заступниці – Христина

Хомик-Їжак, Оріся Новосівська і Дарія Кульчицька. Протоколярна секретарка – Лідія Бук, кореспондентка – Марта Пеленська, скарбник – Галина Келлер. Референтки: організаційна – Ксеня Захарчук, зв'язкова – Дзвінка Захарчук, PA/N.J., Софія Слюзар MD/Del/VA – виховна, Реня Цюк, Зоряна Сохацька, Марія Захаріясевиц – мистецькі, господарські – Наталка Гаркінс і Роксоляна Гіліцінська, суспільної опіки – Надія Оранська і Віра Пак, стипендійна – Дарія Федак, пресова – Софія Слюзар, екології – Марта Пеленська. Контрольна комісія: Оксана Фаріон, Наталія Даниленко і Марія Кондрат. Присутні оплесками схвалили обрання членів нової Управи.

Новообрана голова Округу, Софія Вочок подякувала за довір'я і закликала членок до тісної співпраці.

Наталка Гаркінс вручила уступаючій голові Марії Раковській китицю рож, а Марія Раковська вручила їх новообраній голові Софії Вочок і всі спільно відспівали многоліття.

До Управи включилися нові, охочі до

Новообрана голова Філадельфійської Округу Стефанія Вочок (ліворуч) і попередня голова Округу Марія Раковська.

праці союзанки, які успішно і сумлінно виконуватимуть майбутню працю.

Анна Максимович.

ДОБРОДІЙСТВО

СТИПЕНДИЙНА АКЦІЯ СУА

СТУДЕНТАМ-СИРОТАМ В УКРАЇНІ

Замість квітів на могилу бл. п. **Олега Бакальця** – зложили: по 500 дол. – д-р Ю. і Р. Темницькі, А. і Х. Козаки; 250 дол. – О. і Д. Темницькі; по 100 дол. – Я. і В. Крипталівські, Я. і Г. Оберішани, В. і К. Воловодоки, Я. і Л. Федуні, М. Бакалець; по 50 дол. – І. і С. Темницькі, І. і С. Карпії, А. і Б. Кравчуки, М. Мартинюк, Пластовий курінь “Чортополохи”; 40 дол. – Л. Моравська; по 30 дол. – Л. Козак, О. Федун; по 25 дол. – Ю. Котляр, М. і М. Михальчаки, Т. і І. Кулики, Н. Бігун, Б. і М. Полянські, О. Гасцька, С. і А. Татаренки, С. і Н. Войціцькі, П. і О. Кордуби, Ф. і О. Вірстоки, О. Бачинська, І. і М. Шевчуки, Я. і М. Слабодухи, Я. Богачук; по 20 дол. – В. Тижбір, родина Малюти, М. Синишин, М. Химинець, Р. і А. Галабурди, І. Цапар, М. Струк, А. Ваньо; по 10 дол. – родина Лапчаків, М. і С. Косціолеки, П. і А. Велички, родина Задорожних, І. і Т. Перожаки. **Разом: 2,720 дол. Марія Бакалець, 70-ий Відділ СУА.**

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. **Олі Шевчук** через 24-ий Відділ СУА зложили: по 100 дол. – В. і С. Василяки, Г. і М. Гивелі, Б. і А. Кравчуки, 24-ий Відділ СУА; 50 дол. – Я. і І. Куровицькі; по 25 дол. – М. і М. Бокали, П. і Р.

Грицаки, О. Загайкевич, Ш. і Д. Загайкевичі, М. і А. Іванцеви, С. і А. Косоноцькі, Е. і О. Мельничуки, НН, В. і С. Сосяки, С. Старожитник; по 20 дол. – П. і Д. Боднаренки, Є. і Г. Куричачи, Б. Малєпа, К. Папуга; по 15 дол. – Б. Мельничук, М. Оурисник; по 10 дол. – О. Коваль, М. Олійник, О. Осередчук, Mr. & Mrs. Leonard Campagna. **Разом: 850 дол. Анна Іванців, скарбник 24-го Відділу СУА.**

Пожертви за вересень 2000 р.

500 дол. – д-р Д. Новаківська-Лисий (54) Mobil Matching Gift; 450 дол. – В. і Б. Децики (86); 420 дол. – О. і З. Литвинишини (29); 400 дол. – проф. І. і Г. Лобаї (КТ); 320 дол. – М. Головінська (65); 250 дол. – Ліга Українських католицьких жінок Канади при парафії св. Духа, М. Маззорана (4); по 200 дол. – д-р Д. і М. Стахови (65), 113-ий Відділ СУА; 110 дол. – І. і Д. Турянські (28); по 100 дол. – Д. і Л. Більовцуки (4), Л. Палашевська (111), Д. Сірко; 50 дол. – John & Doreen Rudan (86); 21 дол. – Р. Бігун (28).

У ПАМ'ЯТЬ

У третю сумну річницю смерти дружини бл. п. **Ольги** інж. М. Ковальчук складає через 17-ий Відділ СУА в Маямі 500 дол. **Соня Серна, скарбник.**

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Люба Більовцук, референтка стипендій СУА. Оріся М. Яцусь, скарбник комісії стипендій СУА.

ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ “НАШЕ ЖИТТЯ”

Пожертви за вересень 2000 р.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Ольги Цар, сестри опця протопресвітера Желехівського, складаємо 25 дол.
Членки 19-го Відділу СУА, Трентон.

Замість квітів на могилу бл. п. Володимира Мерешака, чоловіка нашої членки Анастасії, складаємо 25 дол.
56-ий Відділ, СУА Норт Порт, Фл.

ФОНД СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ СУА

Пожертви за вересень 2000 р.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

In memory of Olga Szewchuk, through Branch 24 in Elizabeth, N.J., Mrs. I. Lewycky is making a contribution of \$ 10.
Anna Iwanciw, Treasurer.

Замість квітів на свіжу могилу кузини бл. п. Мар'яни Стец (через 99-ий Відділ СУА) складаю 25 дол. на допомогу сиротам в Україні.
Марія Комар.

In memory of Dr. George Dycio, I am donating \$25 to the Social Welfare Fund of UNWLA with the designation for orphans in Ukraine.
Mrs. Chakmakis James.

In memory of Dr. George Dycio, I am donating \$25 to the Social Welfare Fund of UNWLA with the designation for orphans in Ukraine.
Dr. & Mrs. Thomas F. Shields.

ФОНД ЧОРНОБИЛЯ СУА

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Миколи Духновського складаємо 25 дол.
Валентина і Леонід Чудовські.

In memory of Margaret Orszulak, who died May 4, 2000, I am forwarding a donation of \$100 to the Chernobyl Fund of UNWLA.
Elaine Gorham.

**МОЛОКО
ІБУЛОЧКА**

наймолодшим школярам України

1000 дол. – 10-ий Відділ СУА у Філадельфії;
215 дол. – 108-ий Відділ СУА в Нью Гейвен, КТ;
по 100 дол. – С. Гойдиш (через 64-ий Відділ СУА); Марійська Дружина при вул. 24 у Філадельфії (через 10-ий Відділ); М. і М. Кузьми (Веніс Фл);

по 50 дол. – І. Сушків (64), Л. і П. Михалевичі (83), К. і Я. Червоняки (83), Є. Чума (83), В. і С. Лехицькі;

25 дол. – Л. М. Баранська (через 64-ий Відділ СУА);

20 дол. – К. Руденко.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У пам'ять бл. п. Ольги Цар (через 19-ий Відділ СУА в Трентоні) склали: 50 дол. – Д. Кузик, 30 дол. – Л. Мриглоцька; по 25 дол. – О. Дубик, В. Сендзік. **Разом: 130 дол.** 19-ий Відділ продовжує збірку, де вже склали: 100 дол. – С. і Ю. Лещуки; по 50 дол. – Б. Желехівський, У. Томич; по 25 дол. – М. Мартиненко, А. Мороз, М. і А. Яворські; по 20 дол. – М.М.Гелен, М. Юсупова, Ф. Петрик, М. Пиль, Р. Дейнека, п. Приходько, К. Сов'як, С. Іваненко; по 10 дол. – М. Марунерко, п. Прокопенко, М. Діденко, А. Скревнер, Г. Пашковська, В. Рогорензі; по 5 дол. – М. Сипневська, О. Вольська, С. Франкс, Дж. Галко, Р. Зеренер, Б. Скабарозі, п. Сученко. **Разом: 620 дол.** Обидві пожертви складають 750 дол.
Миросія Глушок, референтка СО.

У світлу пам'ять бл. п. проф. Романишина (через 83-ий Відділ СУА) складаємо 100 дол. Дорогій пані Лесі висловлюємо щире співчуття.

Володимир і Олімпія Роговські.

У світлу пам'ять моєї сестри бл. п. Ліди Савойко (через 83-ий Відділ СУА) складаю 50 дол. **Віра Савойко.**

У пам'ять наших дорогих вуйків д-ра Івана і Уляни Козаків (через 91-ий Відділ СУА в Бетлегем, ПА.) складаємо: 50 дол. – Є. і М. Подоляки. 91-ий Відділ СУА провів збірку: 200 дол. – 91-ий Відділ; по 50 дол. – Б. Хоман, М. і І. Федорови; по 25 дол. – С. і О. Гарасимовичі, М. і Т. Кулішенки, М. Лупька, Д. Цегельська, І. і В. Щібарди, І. Бачинська, Н. і Ю. Цегельські, Д. і Е. Михайлови; по 20 дол. – Л. Цегельська, О. Цегельська; по 10 дол. – Х. і О. Ганаси, С. Білінський, Х. Валхонські, Н. Цегельська-Кідд, А. М. Йовст, М. Морикан, А. Онески, П. Винницька, К. Віттед, А. Кацмар; по 5 дол. – Домінік (6 років), М. Ліпток, С. Мосер, І. Чаплинський, С. Сміт, М. Обал, К. Гоїда, О. Кіпа, А. Мац, К. Загвоцька, А. Гарас, К. Вус, М. і Н. Корчеві, М. Рубак, М. Керкуч, М. Белзецький, Г. Король; по 3 дол. – А. Парашак, М. Ветеріл, Н.Н.; по 2 дол. – І. Морковчук, М. Щебеток, Д. Асланіс, О. Лемеха; 1 дол. – С. Ковалік. **Разом: 743 дол.**

Надія Цегельська, референтка СО.

99-ий Відділ СУА у Вотервіль, Н.Й., провів збірку: 300 дол. – 99-ий Відділ, 200 дол. – Й. і Т. Шепеляві; по 100 дол. – Voyns Family, М. і Т. Федаки, Е. і В. Макухи, д-р Підвербецький і А. Дитюк-Мирон, д-р А. Винників; по 50 дол. – О. і Е. Бертіші, Й. і С. Деніші, Jo Anne Dunne, М. Касанчук, Д. і Й. Кушнірі, Ladies Auxiliary of the Ukrainian American Club, І. і Д. Родди, Братство св. Миколая, О. Січко; 30 дол. – Л. Волосянський; по 25 дол. – Т. і А. Дурбаки, М. Галецька, Л. і І. Мокеї, Д. і І. Спяки, д-р С. і Т. Світлики, Р. і М. Тимчишини, Н. і В. Версолі, І. і Д. Ванцки; по 20 дол. – А. Анніс, І. і П. Адамовичі, Б. і М. Березанські, М. і О. Бойчуки, М. Бичак, О. і І. Калки, М. Феляк, М. і І. Філі, М. і

Н. Філі, М. і Д. Кулики, Л. Кушнір, В. Літинський, К. і С. Мочульські, О. Олійник, А. і П. Парашаки, О. і Т. Ракочі, А. і І. Романатіон, Р. Шеремета, Д. і П. Шевчуки, П. і П. Спяки, І. Віллетс, М. Заблоцький, Д. і Н. Завіски, 19-дол. – І. і І. Ігнатолі; по 10 дол. – О. і А. Білинські, С. Бішко, Й. і Н. Бобеляки, Е. і А. Демезари, Г. і І. Демезари, О. і Р. Гарасимьяки, І. Гусак, Г. Женицький, Ф. Кошикар, К. і С. Ксенічі, Р. і В. Кучери, І. Опар, А. і А. Підвербецькі, д-р А. Підвербецький, Н. і Г. Сембрати, М. Скалій, І. Удич, М. Валастро, О. і І. Зендрани, А. Зубаль; по 5 дол. – Р. Апкаріян, Д. Мокей, К. Тисяк; 3 дол. – Й. Воробець. Разом: 2,377 дол.
Любомира Мокій, референтка СО.

У світлу пам'ять бл. п. Антоніни Змий, моєї дорогої сестри, (через 86-ий Відділ СУА) складаю 100 дол.
Олександр Скоцень.

У світлу пам'ять бл. п. Антоніни Змий (через 86-ий Відділ СУА) складаю 25 дол.
Михайлина Баран.

У світлу пам'ять бл. п. Антоніни Змий (через 86-ий Відділ СУА) складаю 50 дол.
Д-р Любомир і Оксана Кузьмаки.

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Наталії Загайкевич, бл. п. Антоніни Змий, бл. п. Ольги Цар (через 28-ий Відділ СУА) склали: 40 дол. – І. Качмарська; 25 дол. – Н. Бігун; по 20 дол. – І. Хамуляк, З. Воробець, Л. Турянська, М. Храплива, Т. Богданська; 15 дол. – М. Семанишин; по 10 дол. – Р. Кратко, О. Марущак, М. Робак, Е. Онишкевич, М. Онишкевич, Л. Падковська; по 5 дол. – Ю. Луків, дохід від кави. Разом: 250 дол.
28-ий Відділ СУА в Ньюарку висловлює глибоке співчуття родинам покійних.
Леся Падковська.

У пам'ять бл. п. Олега Бакальця (через 70-ий Відділ СУА) складаю 50 дол.
Софія Темницька.

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Олени Пантеліак (через 56-ий Відділ СУА) склали: 100 дол. – д-р Б. і О. Ткачуки; 50 дол. – О. Голуб. Разом: 150 дол.
Марія Наваринська.

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Володимира Мерешака (через 56-ий Відділ СУА) склали: 50 дол. – В. і Я. Біляки; 30 дол. – А. і А. Хомики; 10 дол. – В. і О. Тимочки; 5 дол. – П. Черкас. Разом: 95 дол. Дружині висловлюють сердечні співчуття.
Марія Наваринська.

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Анни Жеребної (Польща), мами нашої членки Марійки Філь, складаємо 20 дол.
Управа і членки 99-го Відділу СУА.

У пам'ять бл. п. Лідії Гечі складаю 10 дол.
Надія Бігун.

ЗРИВНИХ НАГОД

З нагоди святкування 75-ліття СУА Округом Огайо, Самопоміччю Клівленді, складає 1000 дол. на сніданки наймолодшим школярам в Україні.

Іванна Шкарупа, голова Округу.

З нагоди уродин Зеня Савчука складаємо 25 дол. (через 89-ий Відділ СУА в Кертонксоні, НІЙ) на сніданки дітям в Україні. Зеньові бажаємо щастя та здоров'я.

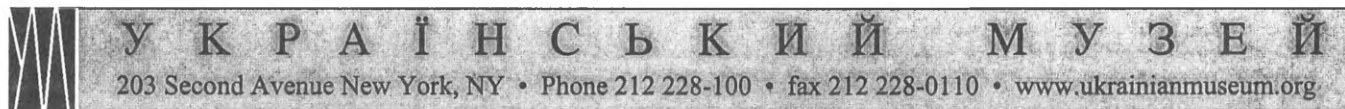
Данило і Анна Слободяни.

З нагоди уродин нашого дорогого швагра Зеня Савчука складаємо 50 дол. (через 83-ий Відділ СУА) на Фонд СО СУА. Зеньові бажаємо всього найкращого. Многая літа!

Мирослав і Надія Шмігель.

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Романна Кекіш, скарбник СО СУА.
Надія Шмігель, референтка СО СУА.

КВІТЕНЬ 2000 р.

ТРИВАЛИЙ ФОНД

На Меморіальний Фонд ім. Анни Байко, Марії і Миколи Стисловичів 1,000 дол. зложила
Оксана Байко (IBM).

На Тривалий Фонд ім. Ігоря і Роми Гайдів 2,000 дол. зложили
Ігор і Рома Гайди (Bestfoods).

ДАТКИ

1,000 дол. - д-р Іванна Ратич;
500 дол. - Оксана Байко;
250 дол. - Ірена Гбур;
200 дол. - Юрій і Анна Залужні;
180 дол. - Ярослав і Галина Оберішини;
100 дол. - Анна Гамука;
80 дол. - проф. Петро і Леся Гої;

70 дол. - Марія Іськів;
по 50 дол. - д-р Денис і Мира Стахови, Lillian Piluk, Ярослав і Катря Червоняки, Валентина Глух, Наталія Канюга, Ярослав і Ольга Чипаки, Mary S. Zilg;
28.50 дол. - Надія Шмігель;
по 25 дол. - Маріянна Задояна, Марія Бродило, Анастасія Вариха, Ольга Кулинич, Марія Жуковська, Мільдред Бойчук, Модест Артими́в, Марія Поритко, Володимир і Звена Романови, Данило і Марія Савицькі;
по 20 дол. - Іванна Жовнір, John Kott, Володимир і Альма Батіг, Неоніла Гордєнко, Віра Коваленко, Марія Лисяк, Петро і Ольга Прички, Михайло Тренза, Ольга Вишневецька, Марія Душник, Оксана Радиш;
15 дол. - Анна Шапіро;
по 10 дол. - Микола Курчак, Володимир Кузик, Анна Кібало, Катерина Терлецька, Марія Соловій, Ірена Гевка Печко, Mary E. Pressey;
5.00 дол. - д-р Петро і Рея Грицаки;

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД УМ

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Бріттїти Сосяк** зложили; **по 200 дол.**-Dianna Facci, Joseph and Ingrid Hucal & family, Михайло Сосяк; **160 дол.**-1115 Medical, Dental & Legal Office; **125 дол.**-Joseph і Sabine Gardner; **по 100 дол.**- д-р Яків Писарів, д-р Володимир і Анна Рак, Хор "Думка", Олександр і Ірена Воробці, Український Народний Дім, Н.Й., д-р Олександр Сосяк, Володимир Сосяк, д-р Борис Криницький; **75 дол.**- Maria DeMato & William Kalagiotes; **по 50 дол.**-д-р Яр і Ірена Моцоки, д-р Андрій і Татяна Тершаківці, Зенон Масний, Тит і Софія Геврики, Олександра Яблонська, Петро і Лідія Яциничі, Данило і Анна Слободяни, Володимир і Богданна Слизі, Slavic Heritage Council of America Inc., Venera Grasso, д-р Юрій і Аврелія Слюсарчуки, Марія Шуст, Ruth Polnyj, Christine Sarkassian, Taras & Donna Galonzka; **по 25 дол.**- Орест і Лідія Глюти, Ярослав і Марія Томоруги, Ігор і Ольга Левицькі, Богдан і Ольга Бродини, Агнес Хоманчук, Марія Нич, Дарія Байко, Олег Савків, Ірена Біскуп; **по 20 дол.**- Іванка Цьолко, Люба Ярмач.

In memory of **Ostap Kosovych**, we are donating \$10 to the **Sam and Olga Liteplo** UM.

У пам'ять **бл.п. Євгенії Ратич** складаємо **50 дол.**
Софія і Зіна Мартинець.

В 14-ту річницю смерти мого чоловіка **бл.п. Андрія** складаю **50 дол.**
Емлія Ройовська.

У пам'ять **бл.п. Євгенії Степової** складаємо **30 дол.**
Юхим і Євгенія Харченки.

У пам'ять **бл.п. Михайлини Книш** складаю **25 дол.**
Ірена Біскуп.

У пам'ять **бл.п. Стефана Іванчука** складаю **200 дол.** на потреби УМ.
Ростислава Качала.

ЧЕРВЕНЬ 2000 р.

ТРИВАЛИЙ ФОНД

На Тривалий Фонд ім. **67-го Відділу СУА** **1,700 дол.** зложив **67-ий Відділ СУА.**

ДАТКИ

10,000 дол.- Зі спадку д-р Зеновії Заяць;
2,000 дол.-Лідія Цайнінгер (Deutsche Bank Americas);
по 1,000 дол.- Борис Галаган, Оксана Байко;
по 100 дол.- Євген Змий (Warner Lambert), д-р Микола і Христина Баранецькі, Евстахій і Марта Яроші;
по 50 дол.- Микола Перхулин, Неллі Шаркевич-Федеркевич, Марія Шепарович;
45 дол.- Ольга Гнатейко;
40 дол.- Іван і Стефанія Серанти;
по 30 дол.- Ярослав і Ольга Городецькі, Марта Крамарчук;
по 25 дол.- Катерина Росандич, Юлія Криси, Михайло і Марія Остафійчуки, Ева Лужняк;
по 20 дол.- Зеновій Боднарчук, Стефанія Чернодольська, Левко Майстренко, Осип Фірищак;
по 15 дол.- Стефанія Бабій;
по 10 дол.- Анна Пінюк, Катерина Березяк, Зенон Чехович, Меланія Кузьма, Анна Чехович, George James, Оксана Ленець, Ніна Панчак;
по 5 дол.- Оксана Чикаленко, Євген Бачинський, Joseph Jackson; **2.00 дол.**- Alex Hume; **1:00 дол.**-Люба Домбчевська.

БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

по 1,000 дол.- Люба Артимишин, Євген Змий(Warner);
500 дол.- Володимир і Катря Воловодюки (Lucent Technologies);

по 100 дол.- Мирон і Ольга Гнатейки, Анна Гамука;
25 дол.- Іван Пелех (Lucent Technologies);
по 20 дол.- Стефанія Пурий, д-р Євген Стецьків;

З нагоди **75-го Ювілею Союзу Українок Америки** складаю **100 дол.** на Будівельний Фонд УМ через 3-ий Відділ СУА.
Ольга Сливка.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД УМ

У пам'ять моєї жінки **бл.п. Татяни Кохан** складаю **500 дол.**
Д-р Іван Кохан.

У пам'ять **бл.п. Надії Попель**, щирої приятельки з львівських часів, складаю **25 дол.** Вічна її пам'ять.
Ярослава Лабка.

У світлу пам'ять **бл.п. д-ра Юрія Диця і д-ра Ярослава Ляшевича** складаємо **200 дол.**
Д-р Микола і Надя Дейчаківські.

У пам'ять **бл.п. Марії Панас**, яка за любов до свого народу пережила роки концтаборів Воркути і Караганди, складаю **50 дол.**
Віра Левицька.

У пам'ять **бл.п. Марії Кушнір** та в пам'ять **бл.п. Маркіяна Івана Титли** (через 64-ий Відділ СУА) складаю **50 дол.** Рідним моє глибоке співчуття.
Ярослава Стасюк.

У пам'ять **бл.п. Маркіяна Титли** складаємо **100 дол.**
Микола і Зірка Галіви.

У пам'ять **бл.п. Маркіяна Титли** складаємо **100 дол.**
Д-р. Володимир і Анна Рак.

У світлу пам'ять нашої незабутньої приятельки, товаришки дитячих забав в Калуші **бл.п. Євгенії з Мосорів Ратич** складаємо **50 дол.** Родині засилаємо глибоке співчуття.
Ада Байлова Осінчук і Ксеся Микласевич-Антипів.

У пам'ять **бл.п. Браєна Порієра**, зятя нашої членки Ярослави Кукіль, складаю (через 93-ий Відділ СУА) **50 дол.** Родині висловлюю найщиріші співчуття.
Євгенія Ковальська.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА ПОТРЕБИ УМ

У пам'ять **бл.п. Ярослава Бігуна** складаємо **25 дол.**
Григорій і Ірена Кузьми.

У пам'ять **бл.п. Дарії Каранович** складаю **35 дол.**
Татяна Бутович.

У світлу пам'ять **бл.п. Богдани Салевич** складаємо **100 дол.** Братові Зеновії та родині складаємо наші глибокі співчуття.
Теодозій і Ольга Зазулі.

У пам'ять **бл.п. Марії Демчишин** складаю **50 дол.**
проф. Мирослав Лабунька.

У пам'ять **бл.п. Лідії Осінчук** складаємо **100 дол.**
Д-р Ярослав і Софія Рожанковські.

У пам'ять моєї доньки **бл.п. Лесі-Анни** і її приятельки **бл.п. Юліани Ратич** складаю **15 дол.**
Марія Слободяк.

У пам'ять моєї жінки **бл.п. Зоні Серафим** складаю **25 дол.** (через 82-ий Відділ СУА).
Йосиф Серафим.

У пам'ять моєї сестри **бл.п. Ольги Прокопів** складаю **100 дол.** (через 64-ий Відділ СУА).
Наталія Коваль.

Щиро дякуємо за підтримку !

Управа і Адміністрація УМ

БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

10,000 дол.-Лідія Хома;
4,500 дол.- Мирон і Ольга Гнатейки (Becton Dickinson);
2,100 дол.- Daria Nowakowska Lissy (Mobil Foundation);
по 500 дол.- Оксана Байко (IBM), Роман Винник (IBM);
390 дол.- Орест і Лідія Глюти (American Express);
по 100 дол.- Мирослава Кузьо, Люба Мриглоцька;
25 дол.- Остап Гатц;
10 дол.- Ірена Ільницька;

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД УМ

У пам'ять **бл.п. д-ра Остапа Косовича** (через 83-ій Відділ СУА) зложили: **25 дол.**- Олег і Оксана Лопатинські; **20 дол.**- Любомир і Стефанія Гуменюки.

У пам'ять нашого вуйка **бл.п. Стефана Іванчука** складаємо **100 дол.** **Д-р. Роман і Анна Аліськевичі.**

У пам'ять **бл.п. Стефана Іванчука** складаємо **300 дол.** **Христина Леонард з родиною.**

У пам'ять **бл.п. Романа Романишина** складаємо **100 дол.** **Олександр і Ірена Воробці.**

У пам'ять нашої членки **бл.п. Марії Підгородецької** складаємо **25 дол.** **64-ий Відділ СУА.**

У світлу пам'ять **бл.п. Євгенії Масловської**, з дому Саврас, складаю (через 64-ий Відділ СУА) **20 дол.** **Ярослава Стасюк.**

Замість квітів на свіжу могилу моєї приятельки і крайки **бл.п. Марії Матвійків**, складаю **25 дол.** Чоловікові Стефанові і дочці Марті з родиною висловлюю щирі співчуття. **Іванна Шкарупа.**

Замість квітів на могилу **бл.п. Нестора Угери** складаю **25 дол.** Дружині Барбарі, дочці Вірі з родиною і синові Маркові з родиною висловлюю щирі співчуття. **Іванна Шкарупа.**

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА ПОТРЕБИ УМ

У пам'ять **бл.п. д-ра Зенона Каратницького** складаю **100 дол.** **Марія Шуст**

Замість квітів на свіжу могилу нашої найдорожчої братової і тітки **св.п. Ольги Казієвич** складаємо **300 дол.** **Стефанія Бабій і Ліда Білоус.**

Замість квітів на свіжу могилу **св.п. д-ра Юліяна Сілецького** складаємо **100 дол.** **Ліда і Орест Білоуси.**

У пам'ять моєї товаришки гімназійних часів **бл.п. Наталії Леонтович-Башук** складаю **50 дол.** **Д-р Осип Оришкевич.**

ТРАВЕНЬ 2000 р.

ДАТКИ

500.00 дол. - Western Union;
250 дол.- Братство колишніх вояків 1-ої Української Дивізії УНА, Філадельфія;
200 дол.- Галина Воскоб;
по 100 дол.- Володимир Клебович, Анна Політило, Орися Мішко, д-р Юрій Солтис, Марія Робак, Андрій і Ірена Бойки, д-р Юрій Свищук, Анна Гбур, Роксоляна Подпірка;
75 дол.- Марта Рудик;
по 50 дол.- Микола і Галина Гошовські, Теодозій і Ірена Коляси, д-р Лев і Ірена Кушнірі, Володимир і Софія Сенежаки, Анна Заброцька, Юрій і Алла Черні, Михайло

Соф'як, Ольга Гуглевич, Романа Цап-Лаброс, Дарія Бекерська, д-р Віталій Богданів, Мирослав і Надія Шміглі, Мирослав і Євгенія Подоляки, Христина Чехович, Анджеля Тлустенко;

40 дол. - Роберт і Марта Торіеллі, Анна Серант, Оксана Лобачевська;

35 дол. - Elmer and Olga Bertsh;

по 30 дол.- Оксана Лодзюк, Іван Пелех, Зенон і Лідія Завадовичі, Наталія Лукашевич, Оксана Лукашевич-Полон;

по 25 дол. - Ольга Гаецька, Стефан Поперечний, Олександра Юзенів, Ярослав Качай, Анна Марчиха, Іван Жук, Григорій Онуфрив, Ненсі Гузар, Ярослав і Ярослава Букачевські, Роман і Ірена Левицькі, Тетяна Грицина, Мирон і Дарія Яросевичі, Ярослав і Дозя Кушнірі, Володимир і Галина Королі, Богдан Желехівський, Дарія Дика, Роз Воробель, д-р Роман Богонович, Ганна Жирук, д-р Богдан Шебунчак, Люба Процик, Ігор Шевчук, Стефан Киньо, Микола Черевайко, Антін Колтунюк, Борис Крупа, Богдан і Анна Безкоровайні, Лідія Баранська, Марія Зегрей, Людмила Бойко, Стефан Гавриш, Олена Бойко, Серафіна Ольшанська, Арнольд і Марія Рудакевичі, Mary Wood, Elizabeth Knox, Катря Гадзевич, Аркадія Стебельська, Ольга Дубик;

по 20 дол. - Гільорія Світлик, Оксана Луцька, Софія Барусевич, Любомира Сохан, Марія Борковська, Тетяна Дідошак, Марія Дупляк, проф. Михайло і Любомира Палії, Катерина Бук, Олена Марченко, Наталія Вайда, Оксана Миськів, Іванна Шкарупа, Мирослава Мирошниченко, Імре Кардашинець, Корнелія Лонкевич, Емілія Вох, Оксана Соловей, Богдан Катамай, Володимира Войтович, Марія Дем'янович, Ірена Іванчишин, Юрій і Зоряна Ставничі, Б. Лівчак, Борис Калущик, Стефанія Стасишин, Dr. Eli & Lubow Pronchick;

по 15 дол.- Ольга Марущак-Кандел, Вадим і Марія Яровенки, Марія Полярна, Іван і Марія Вороняки, Василь і Станіслава Ковачі, Тамара Денисенко;

по 10 дол.- д-р Андрій Турчин, Олег Склепович, Едвард Дмитро Вардига, Ольга Руденська, Павліна Корлятович, Аліс Гураль, Лев Височанський, Катерина Белггаус, Михайло і Синтія Маціканичі, Галина Бистрицька, Олександра Селепіна, Марія Мелета, Іван Черешня, Марта Цибики, Петро і Ольга Гурські, Robert and Stacy Maxwell, Софія Андрушків, Віра Левицька, Іван Стокотельний, Стефанія Мілінічик, Михайло Халанич, Василь Мадзелян, Ярослав Олійник, Анна Ваньо;

по 5 дол. - Галина Рябокінь, Ірена Твердохліб, Ольга Труш, Іван Купіна, Ольга Буката, Ольга Гищак, Ольга Процик, Емілія Байко, Ксеня Антипів, Ольга Филіпів, Ольга Гриньків, Ольга Макар, Іванна Кошів, Василина Гординська, Люба Петрик, Катерина Іванчук, Євгенія Муштук, Віра Сіра, Мальвіна Коропей;

БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

5,331.60 дол.- Walter and Frances Nazarewicz;

1,900 дол.- Адріан Долинський (Telcordia Technologies);

1,000 дол.- Вячеслав Цетенко (Warner Lambert);

250 дол.- Зенон Масний;

по 200 дол.- E. Jewell Papowitz, Орест і Лідія Глюти;

100 дол.- Марія Душник;

75 дол.- Володимир Король (Pfizer Foundation);

по 50 дол.- Марія Рейнарович, Василь і Зеновія Ніжифоруки;

30.00 дол.- Віра Панчак (R.R. Donnelley & Sons Co.);

20.00 дол.- д-р Євген Стецьків;

З нагоди 75-их уродин нашої дорогої сестри, швагрової, хрещеної мами та тітки **Євгенії Дикої** складаємо **250 дол.** **Борис і Дзвінка Захарчуки, Данило і Ксеня Захарчуки, Роман і Олена Хабурські.**

НАТАЛКА ПОКЛАД

УКРАЇНЦІ МИ

Є багато на світі народів
і багато на світі є мов;
і дається, немов нагорода,
нам до рідної мови любов.

Українці ми, діти Вкраїни,
наш прапрадід був гордий козак,
він лишив слово нам солов'їне –
це великої нації знак.

Українці ми. В світі кипучім
наша свічка тремтливо горить, –
не одну ще струну ми озвучимо
в безконеччі вогненних століть.

ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ

ДУБ ПІД ВІКНОМ

Молодий лісник побудував у лісі велику кам'яну хату й посадив дуба під вікном.

Минали роки, виростали у лісника діти, розростався дубок, старів лісник.

І ось через багато літ, коли лісник став дідусем, дуб розрісся так, що заступив вікно. Стало темно в кімнаті, а в ній жила красуня – лісникова онучка.

– Зрубайте дуба, дідусю, – просить онучка, – темно в кімнаті.

– Завтра вранці почнемо... – відповів дідусь.

Настав ранок. Покликав дідусь трьох синів і дев'ятьох онуків, покликав онучку-красуню й сказав:

– Будемо хату переносити в інше місце. І пішов з лопатою копати рівчак під фундамент. За ним пішли три сини, дев'ять онуків і красуня-онучка.

ГРИГІР ТЮТЮННИК

НАЩО ДУБАМ ЛИСТЯ ВЗИМКУ

Уже ліс і не жовтий. Уже він безлистя. Гуде потихеньку вгорі. Стоїть в тумані. Там, у верховітті, ходить зима, носить в синій пелені завірюху. Тільки дуби брунатні. Міцнолисті вони. Аж весною роздягнуться, хоч і не мерзнуть. Взимку всі дерева в лісі густимуть на стужі голим віттям. А дуби шумітимуть їм про весну.

Ось нащо дубам листя взимку.

НАТАЛКА ПОКЛАД

ЖИВИЙ БУДИЛЬНИК

/загадка/

Гордо ходить по подвір'ю
і курей скликає,
гарне й пишне в нього пір'я,
гребінь аж палає.

Дужі лапи, дужі крила,
нахохорив груди.
Він своїм веселим криком
нас щоранку будить.

/Півень/

ВАСИЛЬ ДІДЕНКО

БЕРІЗКА

Берізка біла, світла
що сонця жде, мабуть.
А вже осінні мітли
доріженьку метуть.

А вже у далечині
хлюпочуться дощі...
Стоїть берізка нині
у жовтому плащі.

Світлила Т. Д'Авіньон.

МАРІЙКА ПІДГРЯНКА

БАБИНЕ ЛІТО

Де золотіло жито,
Сіріє там стерня.
І бабине вже літо
Снується навмання.

Йде нивами, лугами,
І прясти не стає,
І срібними нитками
Кругом усе снує.

Тонькі волоконця
В повітрі скрізь тремтять,
Блищать в промінні сонця,
І з вітром ген летять.

Летять, розповідають,
Що літа вже нема,
Що й осінь вже минає,
Що йде до нас зима.

ЛУКІЯ ГРИЦІВ

ГОРОДИНА

Печені буряки

- 4 ложки масла
- ¼ горнятка тертих сухариків
- 2 ложки борошна
- ¾ горнятка бурякового відвару
- 2 ложки брунатного цукру
- 2 ложки хрону
- ¼ чайної ложечки солі
- 2 баньки (1 lb. кожна) малих бурячків, покрайних навпіл.

Піч нагріти до 375°, масло стопити і половину його перемішати з тертими сухариками. До решти масла додати борошно і варити помішуючи 1 хв. Додати буряковий відвар, цукор, хрін, сіль і ще варити 1 хв., безперервно помішуючи. Додати буряки, перемішати все ретельно і перекласти до 1 ½ квартової посудини. Посипати сухариками з маслом та пекти в печі 45 хв. або доти, доки буряки не стануть гарячими і зверху зарум'янені. Подавати до печеного м'яса або печеної риби.

Морквяний обруч

- 2 lb. моркви, почищеної, покрайної на 1 інч. шматочки;
- 3 яйця
- 2 ложки брунатного цукру
- 1 ложка борошна
- 1 чайна ложечка солі
- ¼ чайної ложечки кориці
- ¼ чайної ложечки білого перцю
- ½ горнятка молока
- ½ горнятка (4 oz.) масла
- варені кружальці моркви для оздоблення

Піч нагріти до 350°. В електромішалці (food processor) збивати добре зварену моркву, щоб була без грудочок, додати по одному три яйця, тоді цукор, борошно, сіль, корицю, перець, молоко і масло.

Змастити маслом округлу посудину ємкості у 10 горняток, з отвором посередині (вигляд обруча), викласти туди морквяну масу і пекти в печі 50-60 хв., поки ніж встромлений усередину вийде сухим. Хай 10 хв. постоїть в посуді, тоді перекинути на тарілку, оздобити кружальцями вареної моркви, а в середину обруча можна всипати варений молодий зелений горошок.

Тушкована червона капуста

- 1 ложка олії
- 1 велика цибуля, грубо посічена
- 1 ложка цукру
- 2 яблука без лущини, грубо січені
- 1 середньої величини червона капуста, тонко нарізана (близько 2 lb.)
- ¼ горнятка оцту з червоного вина
- 1 горнятко курячого розсолу (бульйону)
- ½ чайної ложечки солі
- 2 лаврові листочки
- ½ горнятка червоного терпкого вина
- 2 ложки борошна
- 2 ложки виноградного желе (jelly)

Олію розігріти у вогнетривкій посудині, додати цибулю, цукор, яблука і варити 5 хв. помішуючи. Додати капусту й продовжувати варити ще 5 хв. Додати оцет, ½ горнятка бульйону, сіль, лаврові листки, помішуючи закип'ятити, знизити вогонь і на малому вогні варити ще 8-10 хв. Додати вино і ще півгорнятка бульйону, довести до кипіння, злегка присипати борошном і добре вимішати. Додати желе та, добре мішаючи, варити, поки не загусне (близько 5 хв.).

Зелений перець із помідорами

- ¼ горнятка олії
- 2 середньої величини цибулі, тонко покрайні
- 4 великі зелені (можуть бути червоні чи жовті) перці, нарізані довгими соломинками
- 4 великі помідори без шкурки, грубо покрайні
- 3 зубці часнику
- 1 чайна ложечка солі
- 1 ложка насічених васильків

У великій сковороді нагріти олію, додати цибулю й варити доти, доки набере легко-золотистого кольору (приблизно 10 хв.). Додати перець і тушувати 5 хв., щоб став м'яким. Тоді додати помідори, часник, сіль і ¼ ложечки чорного перцю. Накрити і на малому вогні тушувати 10 хв. Відкрити й тушувати ще 5 хв., щоб відійшла пара і залишилось мало рідини. Додати васильки. Подавати з омлетом, яєшнею чи печеним на вогні м'ясом.

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ
Іванна Рожанковська
Анна Кравчук

Ірина Куровицька — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Томоруг
Софія Геврик

Оксана Фаріон

Мотря Воевідка-Слоневська

Варка Бачинська
Омеляна Рогожа
Олена Паславська
Рома Лісович
Ярослава Рубель
Марта Богачевська-Хом'як
Ірина Стецьків

РЕФЕРЕНТУРИ

Надія Шмігель
Катерина Івасишин
Марія Пазуняк
Люба Біловощук
Ольга Тритяк
Марта Пеленська

— 1-ша заступниця голови
— 2-га заступниця голови для справ організаційних
— 3-тя заступниця голови для справ культури
— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
— протоколярна секретарка
— кореспондент. секретарка
— скарбник
— фінансова секретарка
— для справ преси
— вільний член
— вільний член

— суспільної опіки
— виховна
— музейна
— стипендій
— архівальна
— екології

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Наталія Гевко
Марія Раковська
Надія Савчук
Марта Стасюк
Марія Полянська
Іванна Шкарупа
Любомира Калін
Зоряна Мишталь
Теодозія Кушнір
Марія Одежинська

— Дітройт
— Філядельфія
— Нью-Йорк
— Північний Нью-Йорк
— Нью Джерзі
— Огайо
— Чикаго
— Нова Англія
— Центральний Нью-Йорк
— зв'язкова далеко віддалених відділів

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич
Таїсса Турянська
Лідія Черник
Надія Цвях
Рома Шуган

— голова
— член
— член
— заступниця
— заступниця

Ірена Чабан — головний редактор журналу "Наше Життя"
Тамара Стадниченко — редактор англомовної частини журналу

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS

Iwanna Rozankowskyj
Anna Krawczuk

Iryna Kurowyckyj — President

EXECUTIVE COMMITTEE

Maria Tomorug
Sophia Hewryk
Oxana Farion
Motria Voyevidka-Slonievsky
Barbara Bachynsky
Omelana Rohoza
Olena Paslawsky
Roma Lisovych
Jaroslawa Rubel
Martha Bohachevsky-Chomiak
Irena Stecki

— 1-st Vice President
— 2nd VP — Membership
— 3rd VP — Culture
— 4th VP — Public Relations
— Recording Secretary
— Corresponding Secretary
— Treasurer
— Financial Secretary
— Press
— Member-at-Large
— Member-at-Large

REGIONAL COUNCILS

Natalia Hewko
Maria Rakowsky
Nadia Sawczuk
Martha Stasiuk
Maria Polanskyj
Iwanna Shkarupa
Lubomyra Kalin
Zoryana Mishtal
Theodosia Kushnir
Maria Odezhyńska

— Detroit
— Philadelphia
— New York City
— New York - North
— New Jersey
— Ohio
— Chicago
— New England
— New York - Central
— Liaison for Branches-at-Large

STANDING COMMITTEES

Nadia Shmigel
Katherine Iwasyshyn
Maria Pazuniak

Luba Bilowchtchuk
Olga Trytyak
Marta Pelensky

— Social Welfare Chair
— Education Chair
— Art/Museum Chair
— Scholarship/Student Sponsorship Program Chair
— Archives Chair
— Ecology Chair

AUDITING COMMITTEE

Joanna Ratych
Taissa Turiansky
Lidia Czerny
Nadia Cwiach
Roma Shuhan

— Chair
— Member
— Member
— Alternate
— Alternate

Ірена Чабан — Editor-in-Chief "Our Life"
Тамара Стадниченко — English editor "Our Life"

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:

108 Second Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 533-4646; Fax: (212) 533-5237

Електронна пошта / e-mail: irynek@aol.com
<http://www.unwla.org/index.html>

Адміністратор бюро — **Наталія Дума**
Office administrator — **Natalia Duma**

Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.

Адміністратор-бухгалтер журналу "Наше Життя" — **Орися Яцусь**
Business Administrator "Our Life" — **M. Orysia Jacus**
Tel. & Fax (732) 441-9377

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:

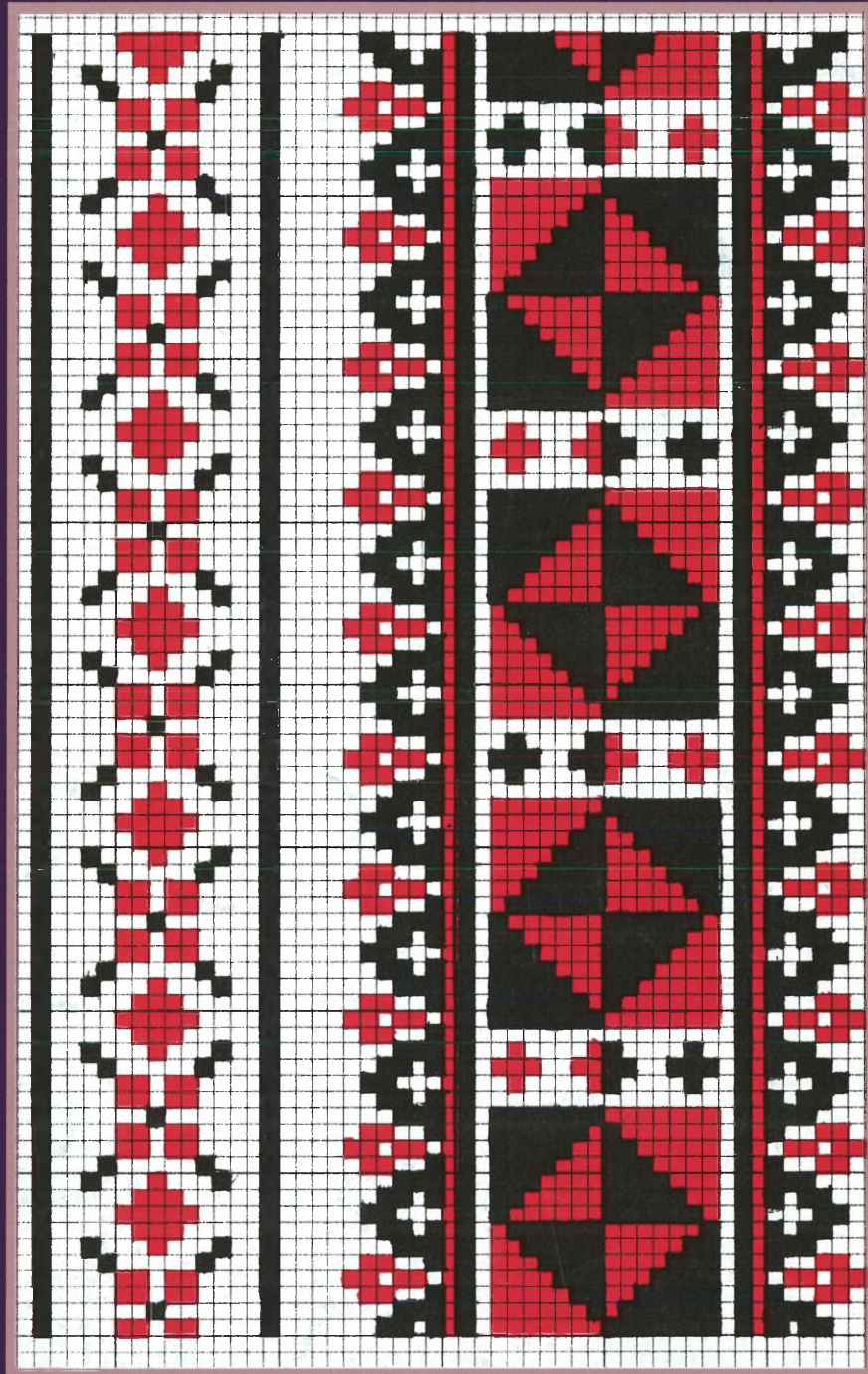
171 Main Street, P.O. Box 24, Matawan, NJ 07747-0024
Tel.: (732) 441-9530; Fax: (732) 441-9377
Luba Bilowchtchuk, Chair

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:

203 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 228-0110 Fax (212) 228-1947
E-mail: **UkrMus@aol.com**

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at
Additional mailing offices (USPS 414-660).

108 Second Avenue, New York, NY 10003

Взір із Альбому wzorów для вишивання по канві, складений за оригінальними рисунками Ю. Дремлюги.
Із збірки Євгенії Бачинської-Федусевич. Вишивати Д.М.С. червоними ч. 666 і чорними.
Patterns from the collection of Evhenia Bachynska Fedusevych. Original drawings by Y. Dremlug.
Embroidered with DMC threads: red 666 and black.